דער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 216 Dufferin Avenue.

Vol. III. No. 39. Winnipeg, Thursday, November 14th, 1912. — ווינניפעג, דאנערשטאג, ד״ כסלו, תרע״ג.

מעיאר וואהו וועט ניט „לויפען".

דיזע וואך האט מעיאר וואהו ער-קלעהרט פאר איינינע מיטגליעדער פון סיטי קאנסיל אז ער האט פעסט בע-שלאסען ניט צו ׳לויפען׳ ביים נעק-סטען שטאדט קאמפיין. ער איז צופיעל פערנומען מיט זיינע אייגענע געשעפ-טען און קען אפילו ניט טראכטען וועגען פערנעהמען דעם אמט פון סיטי מעיאר. די אנוועזענדע האבען ווי דער שטיינער איז, געפרובירט צו ווירקען אויף איהם אז ער זאל ווידער אננעה-מען די נאמינאציאן פאר מעיאר, פאר-זיכערענדיג איהם אז אין פאל ער זאל אננעהמען די נאמינאציאן וואלט ער ערוועהלט געווארען ביי עקלאמיישאן. קאנטראלער הארוויי איז וויליג ניט צו לויפען פאר מעיאר אויב וואהו וואלט ווידער אנגענומען דיזע נאמינאציאן. ווען וואהו האט אבער אבסאלוט זיך ענטזאגט, וועט הארוויי נאמינירט ווע-רען אויף וואהו׳ס פלאץ. פארלויפיג זיינען קיין אנדערע נאמינאציאנען ניטא.

פון ירושלים ווערט געמעלדעט אז די דארטיגע אידען האבען געזאגט סליחות און מתפלל געווען אז די טער-קישע ארמעע זאל זיעגען אין קריעג.

פון בולגאריען ווידער קומט א בע-ריכט אז אויך דארטען האט דער רב הכולל דר. עהרענפריז פעראָרדענט אז אז מען זאל אין אלע אידישע שוהלען מתפלל זיין.

צו דער נייזוי פראגע.

צווישען די פראגען וועלכע זיינען דיסקוטירט געווארען אויף׳ן לעצטען מיטינג פון טריידס ענד לייבאר קאנסול איז אויך געוועזן די בארדען נייזוי פא-ליסי. נאכדעם ווי דיזע פראגע איז ברייט ארומגערעדט געווארען איז גע-פעסט געווארען א רעזאלוציאן אויפצו-פאדערען די פעדעראלע רעגיערונג אז זי זאל פאהלעגען די נייזוי פראגע צו א רעפערענדום.

אויף דיזען מיטינג איז אויך געפאסט געווארען א רעזאלוציאן וועלכע פא-דערט אויף אז די פעקטארי עקט זאל שטרענגער אבגעהיט ווערען, ווייל עס האט זיך ארויסגעצייגט אז איינער אן ארבייטער פון דער קענעדער פיינט קא האט געליטען פון בליי פערגיפטונג.

דזש. נ. ווייעלענד, דער ארויסגעבער פון דער סאציאליסטישער וואכענ-בלאט „אפיעל טו ריזאן" וועלכע ווערט ארויסגעגעבען אין דזשיראד, קעס. האט זיך מאנטאג דעם 11טען נאוועמבער דערשאסען אין זיין אייגענער וואהנונג. מר. ווייעלענד איז געוועזן אין אן אונבע-וואוסטען צושטאנד ווען דער הויזקי-פער האט איהם געטראפען נאך האל-בע נאכט אין זיין צימער און איינינע מינוטען נאך דעם איז ער געשטארבען. ער האט זיך אריינגעשאסען א קויל דורכ׳ן מויל. צווישען די בלעטלעך פון א בוך האט מען געפונען פאלגענדען אויפשריפט: „דער קאמפף אין די קאנ-קורענץ סיסטעם, זיינען ניט ווערטה די אנשטרענגונגען; לאז עס אוועקגעהן.

דר. ח. זשיטלאווסקי׳ס יובילעאום.

אויף זעהר א גרויסארטיגען אופן איז פאריגען זונטאג אבענד געפייערט געווארען דער 25 יעהריגער יובילע-אום פון דעם גוט בעוואוסטען דר. חיים זשיטלאווסקי.

א זעלטענע ארדנונג האט גע-הערשט די גאנצע צייט אין האל. די פראגראם איז דורכגעפיהרט געווארען על צד היותר טוב און דאס פובליקום האט זיך פערהאלטען זעהר רוהיג.

טשערמאן איז געוועזן מר. טשער-ניאק, בעגריסונגס רעדעס זיינען אבגע-האלטען פון פערטרעטער פון אגודת בני ציון (מר. ש. פרענקעל און א. אסאווסקי) פון ארבייטער רינג און פון דעם אידישען סאציאליסטישען ברענטש (מר. ח. זאלצמאן) פון דער ס. ט. גרופע (מר. ש. בלעכמאן) גלענ-צענד איז געוועזן די פעסט רעדע פון דעם גאסט ה׳ לעאן כאזאנאוויטש, וועלכער האט אנגעוויזען די גרויסע פערדינסטע פון דעם יובילאר און זיי-נע ארבייטען לטובת דעם אידישען פאלק. דער רעדנער איז פיעלע מאהל אונטערבראכען געווארען דורך בעגייס-טערטען אפלויז.

נעקסטען זונטאג 2 אוהר נ. מ. וועט מר. לעאן כאזאנאוויטש לעקט-שורען אין קווינס האל אויף דער טהע-מא: ׳די נאציאנאלע פראגע און די שול פראבלעמע אין קענעדא׳

ווי ווייט מען קען יעצט וויסען בליי-בען די זעלבע פיער אידען אין די האוז אף רעפרעזענטייטיווס אין די סטייטס. נעמליך: גאלדפאגעל, דזשעפערסאן ליוויי, קאהן, אדאלף דזש. סאבאטה. עס איז מעגליך אז ס. ליעב און ר. ל. קויפמאן, ניי ערוועהלטע דעמאקראַטי-שע קאנגרעסלייט, זיינען אויך אידען.

צו די שטאדט וואהלען.

אין די קומענדע שטאדט וואהלען וועלען די וויניפעגער שטייער-צאה-לער האבען צו שטימען נאר וועגען דער סקוהל ביי-לאו וועלכע פאדערט צו שאפען א סומע פון איין מיליאן דאל. אויף צו בויען נייע סקוהלס. די ביי-לאָוס וועגען דעם ארלינגטאן סט. בריק און טאלבאט סט. סאבוויי וועלען אין די קומענדע וואהלען ניט פארגע-שלאגען ווערען פאר די שטייער צאה-לער. די אורזאכע איז וואס די מיט-גליעדער פון סיטי קאנסיל זיינען אליין נאך ניט געקומען צו עפעס בעשטימ-טעס בנוגע דיזע ביי-לאָוס.

א לעקטשור

וועט פארקומען

זונטאג, 17טען נאוועמ.

אום 2.30 אוהר נאכמיטאג

אין קווינס האל

פונ׳ם בעוואוסטען לעקטשורער

ל. כאזאנאוויטש

רעדאקטאר פון מאנטרעאלער „פאלקסצייטונג"

טהעמא:

„די נאציאנאלע פראגע און דיא שול פראבלעם אין קענעדא".

קומט אין מאסען.

אײנטריט 15 סענט.

די קענעדיאן נארטהערן געווינט.

דער קאנפליקט צווישען די וויני-פעגער בירגער און דער סי ען אר קאמ-פאני וועגען דער אייזען-באהן-ליין דורך ריווער פארק, האט זיך דאך געענדיגט מיט א זיעג פאר דער קאמ-פאני. דער בעפעהל ארויסגעגעבען פון דער ריילוויי באארד בנוגע דיזער אנ-געלעגענהייט לויטעט, אז די ס. נ. ר. קאמפאני קען אויפבויען די דערמאהנ-ליין מיט דער בעדינגונג אז זי זאל אויך אויפבויען איינינע בריקען און סאבוויים, אין די פלעטצער דורך וועלכע דיזע ליין וועט דורכגעהן, אויך וועט די קאמפאני מוזען אויף איהרע קאסטען מאכען אויסבעסערונגען פון יענער געגענד. דער פערלאנג פון די וויניפעגער בירגער ניט צו האבען דיזע ליין אין גאנצען, איז ניט בעפרידיגט געווארען.

חזן י. מייזעל פון נויארק

וועט דאווענען פרייטאג דעם 22 נאוועמבער 6:30 אבענד און שבת פריה דעם 23טען נאוועמבער 9 פריה, פרשה וישלח אין דער שוהל שארית ישראל המכונה ראש פנה מארטהא און העגרי סט. חזן מייזעל פערזיכערט אז ער וועט איבערראשען דאס פובליקום מיט זיין גוטען דאווענען דאס עס וועט זיין איין איינדענק פיר וויניפעג.

טיקעטס צו בעקומען ביי דער קאמיטע י. פארטיגאל, 38 מייפל סט. פאהן מיין 8450 אויך ביי מר. מאסקא-וויטש 77 מארטא סט. פאהן מיין 7410 און ביי סעם פינקעלשטיין 29 מארטהא סט׳ פאהן מיין 9409

DR. HERBERT M. ROSENBERG

Osteopathic Physician and Electro Therapeutist

Room 9---10, 602 Main Street — Phone Garry 2476

ספעציאליסט אין אלע פארמעס פון מאגען קראנקהייטען. ווי פער-שטאפונג, מאגען קאטאר, דיספעפסיע, קידני טראבעל, געלעהמטע — פאראליזירטע, — רהומאטיזם, ניראלאגיע, ניוראסטעניע, אלערליי נער-ווען קראנקהייטען, אבגעשוואכטע מענער קראפט, אסטמא, קאטאר, בלוט קראנקהייטען, הארץ קראנקהייטען, קאפ שמערצען, כראנישע מעדידען, הורינארי דיסארדערס, אלערליי הויט קראנקהייטען.

פרויען קראנקהייטען, אלערליי טראבעלס, לעבער קראנקהייטען, קינדערלאזע און א סך אנדערע קראנקהייטען. איך הייל די וואס האבען האר אויף׳ן פנים און גאראנטיר אז זיי וועלען מעהר ניט וואקסען אהן קיין מעדיצין און אהן אפעראציאנען, ביי מעדיקאל עלעקטריסיטי, עקס שטראהלען און ביי עסטעאפאטיק מעטהאדע. מיין פלאץ איז מאדערן איינ-געפיקסט מיט די נייעסטע אפאראטען וואס ווערען געברויכט אין די גרעס-טע האספיטאלס פון יוראפ און אמעריקא. מיינע 5 יאהר עקספיריענס ניט אייך געגוג גאראנטיע צו קורירען אייערע קראנקהייט.

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 1 אוהר מארגענס, פון 2 ביז 5 אוהר ביי טאג און פון 6 ביז 9 אוהר אבענד און אויך ביי ספעשיל אפאינטמענטס. קאונטרי לייט וואס ווילען מיך זעהן אין שטאדט, אדער אין קאנטרי, קע-נען מיך קריגען ביי ספעשיל ארענדזשמענטס.

זעהר וויכטיגע נייעס.

א קאר פרישע אייער אנגעקומען צו

ב. ראבינסאן און זאהן

אין 2921-2 סעלקירק עוו. — פאהן סט. דזשאן 2445

וואו זיי וועלען פערקויפט ווערען צו דער אונגעהערטער פרייז פון 29 סענט ביז 30 אין האלסייל

יעדער קאסטימער קען קויפען פון 1 ביז 100 קאסטען אייער.

מיר גאראנטירען פאר דער גוטסקייט און פרישקייט פון יעדער איי.

B. ROBINSON & SON

2921-2 Selkirk ave. — Phone St. John 2445

נ. סגל׳ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך העליווערט צו הויז. טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עווענױ.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

ביזי בי דזשולערי סטאר

מאקס סטיימאן, פראפ.

האט א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי יוראפעאישע וואנד זייגערס, דיימאנ-טענע רינגען א. ד. ג. צו מעסיגע פרייזען

658 מיין סטריט.

פהאן גערי 3024 און גערי 1110

אויב איהר ווילט זיין געזונד

דאן האט איהר איין ברירה: נעהמט עסען אין

פאלאק׳ס רעסטאראנט

55 מארטהא סטריט

פהאן מיין 8451

עסען צו יעדער צייט. פרישע, געזונדע שפייז. מיל טיקעטס $5.50 פיר 21 מילס רומס פאר געסט און בארדער. 521

זעהט אטרופין׳ס אדוו. אויף פיידזש 2.

זעהט ש. פרענקעל׳ס אד. אויף זייטע 6

דער „איד", 216 דאפרין עווענױ, פהאן סט. דזשאן 2213, מאכט אלערליי דזשאב פרינטינג

אן אפענער בריעף צו מר. ל. כאזאנאוויטש.

ווערטהער הערר רעדאקטאר!

אין נאמען פון אמת. בעט איך אייך דרוקען דיזען אפענעם בריעף צו אונזער בעליבטען גאסט ה׳. כאזאנאוויטש.

אזוי ווי דער לעצטער זונטאג האט געדארפט טראגען א יום-טוב׳דיגען האראקטער. עס האט נעדארפט הערשען הארמאניע צווישען אלע אנוועזענדע, דערום טאקע האט יעדער רעדנער אונטער געשטריכט אז ער וויל ניט, און דענקט ניט אז עס איז אם פּלאץ און צייט צו דיסקוטירען. קיינע פראגען האבען ניט געקענט געשטעלט ווערען און געוועהנליך אויך ניט פערענטפערט ווערען.

יעצט אבער איז דער יום-טוב שוין אריבער, און איך ער־לויב זיך צו שטעלען אייך, ה׳ כאזאנאוויטש, איינינע פראגען, וועלכע דריקען מיך זייט זונטאג אבענד. נעמליך: 1) רעדענדיג וועגען די דאזיגע וועלכע כלומר׳שט (ענטשולדיגט איך וועל זיך בעמיהען בעוויזען אז דאס איז נור „כלומר׳סט״) אנערקענען ניט אידיש, האט איהר דאך ניט געמיינט די אסימילאטארען און איהר האט זיי ניט געקענט מיינען, ווייל זיי, ניט אנערקענענדיג אידען אלס אפאלק, אנערקענען זיי שוין בּמילא ניט אידיש פאר א שפראך. פאדערן פון זיי די אנערקענונג פון אידיש וואלט געהייסען פאדערן פון זיי צו זיין ניט דאס וואס זיי זיינען. וואס דען, מסתמא האט איהר געמיינט יענעם טהייל פון דאס אידישע פאלק, וועלכע האלט פאר זיין נאציאנאלע שפראך־העברעאיש. מיינען דען דיזע העברעאיסטען צו זאגען אז אז באם העבראיש איז אונזער נאציאנאלע שפראך, איז דער דייטשער אידיש, דער שפאנישער אידיש, אדער רוסיש, ענגליש צי דייטש און נאך שפראכען אויף וועלכע אחינו בני ישראל רעדען, זיינען קיינע שפראכען? און אז די וועלכע רעדען ניט קיין העבראיש, נאר אנדערע שפראכען, זיינען קיין מענשען, אדער, ווי איהר האט זיך אויסגעדריקט — חיות?! ווערטהער הערר כאזאנאוויטש אויב דאס איז ניט דער פאל דאן בעשולדיגט איהר אומזיסט א געוויסען טהייל פון דאס אידישע פאלק אין חוצפּה און גראבקייט.

2) איהר האט דאך אליין בעשטעטיגט, ברענגענדיג א ביישפּיעל פון די קענעדער פּראנצויזען, אזוי ווי די שפראך זאל נאר נוצליך זיין פאר א צוזאמענפערקעהר ביי א געוויסען פאלק, איז נאך׳ן שכל הישר קומט אויס, אז די פראנצויזען, דייטשען, אידען א. ז. וו. אין אמעריקא האבען געדארפט אננעהמען די ענגלישע שפראך, ווייל זי איז הערשערין. איהר האט אבער אויסגעבראכט, אז די שפראך, חוץ דער דערמאהנטער פונקציע, איז פאר א מאן פון א געוויסער נאציאן טהייער ווייל צוזאמען מיט איהר זיינען פערבונדען זיינע קינדער־יאהרען, ווייל אין איהר האט ער געהערט דאס ערשטע וויגע ליעד, א. ז. וו. איז באם איין מענש דארף אויף אזא אופן פערבונדען זיין מיט זיין מוטער־שפּראך מעג דאך דאס אויך אנגעווענדעט זיין מיט א פאלק. נעמליך: א געוויסע שפראך איז טייער ביי א געוויסען פאלק, ווייל אין איהר האט ער אויסגערעדט דעם ערשטען מאהל „מאמע, ליענענדיג נאך אין קינדער וויגע, זי איז טייער דעם פאלק ווייל אין דיזער שפראך האבען זיינע פאעטען געזונגען, זיינע פראפעטען און רעדנער־גערעדט; מיט איהר געשאלטען און געבענשט געלויבט און אויך געזונגען קינות אין די טעג פון פיין, אומגליק און גלות...

קוקענדיג אויף דאס אידישער פאלק אלס א גאנצעס, מוז אלזא העבראיש טאקי שפּיעלען די ראל פון א טייערער שפראך, נעהמען מיר אפילו דעם יחיד, די איינצעלנע פּערזאן פון דאס אידישע פאלק. אמת טאקע, דאס ווארט מאמע זאגט ער צום אנפאנג אין אידיש דאס ערשטע פאלקס־אדער וויגע ליעד הערט ער אין אידיש, פון דעסטוועגען אין דער זעלבער צייט הערט ער שוין אז עפעס איז פאראן א הייליגע שפראך ביי אידען חוץ אידיש; ער הערט אפּטמאל אזעלכע זעצע ווי? „דן זיין לכף זכות״, „מדה כנגד מדה״, „ערי מקלט״, „בעונותינו הרבים״, „חס ושלום״, „להבדיל״, „אחינו בני ישראל״, „סוף גנב לתליה״, „מפני כל הן דעלמא״, „פסק׳נען שאלות״, „מקבל שבת זיין״ א. ד. ג. וועלכע איהר וועט געפינען אין יהאשס ווערטער בוך. אלזא איז דעם אידישען קינד ניט פרעמד העבראיש (איך רעד ניט וועגען אמעריקא ספּעציעל) און ווערט דאס קינד עלטער איז דאך אפגערעדט דאן לערנט ער דאך תנ״ך, בעקענט זיך מיט א משה, אהרן, מרים, די אבות, די נבאים, ער ווערט בעגייסטערט פון א ישעיה, וויינט ביי איכה, זינגט ביי אז ישיר, פרעהט זיך ביי אידישע נצחונות, ליידעט ביי זייערע נידערלאגעס... נון, פערגלייכט די בעדייטונג פון אידיש וואס דאס קינד הערט ביז 6 יאהר מיט דעם העבראאיש מיט וואס דאס אידישע אינגעל ווערט בעקאנט שפּעטער, כ׳אר אנגרויסער אונטערשיעד! דער אידיש פון האנדעל און וואנדל און העבראאיש, פון שבת, יום-טוב, פון לערנען און לעזען אלע טאג און דערצו געדענקען אז ביים פאלק אלס גאנצעס איז העברעאיש די מוטער שפראך, אויף וועלכע עס האט גערעדט, געחלומט, געקעמפפט, געזונגען און געלויבט אמאהל, אין זייגע יונגע יאהרען דענקט דאס אלעס איבער און איהר וועט זעהן דעם גרויסען אונטערשיעד!

אבער נאך דעם אלעמען הייסט דאס נאך ניט, אז די העברעאיסטען זאגען אז דער דייטשער אדער ספרדישער אידיש זיינען קיינע שפראבען.

מיט אכטונג. בן הגולה

ענטפער.

די רעדאקציאן פונ׳ם „איד״ איז געווען אזוי פריינדליך מיר פארצולעגען דעם „אפענעם בריעף״ צו מיר אין מאנוסקריפט, כדי איך זאל נאך קענען ענטפערען אינ׳ם איינענעם נומער.

מיין ענטפער איז פאלגענדער:

ווען איך האב קריטיקירט אין מיין רעדע די פיינד פון אידיש, האב איך ניט געהאט אין זינען ספּעציעל די העבּראיסטען, אבער איך וועל נאר ניט לייקענען אז איך שלים זיי איין אין מיין קריטיק. איך האלט אז דער האס און די פעראכטונג צו אידיש ביי געוויסע נאציאנאליסטען אונזערע איז א ירושה פון דער אסימיליאציע. דער בריעף שרייבער רעדט פון „די דאזיגע, וועלכע כלומרשט אנערקענען ניט אידיש״. פאר מיר איז עס א נייע ענטדעקונג אז צווישען די נאציאנאליסטען זיינען דא נור כלומרשטע נעגנער פון אידיש. איך ווייס און איטליכער, א חוץ דעם שרייבער פיליכט, ווייס פון גאנץ ערנסטע נעגנער און שונאים פון אידיש צווישען ציוניסטען און העבּרעאיסטען. זאל נור מר. בן הגולה דורכקוקען א פאר יאהרנענגע פון „השלוח״, אדער זיך בעקאנט מאכען מיט א פאר גרופען פון „הסתברות לשפה ולתרבות עברית״ און אויב ער רעספעקטירט ווירקליך די אידישע פאלקסשפראך, ווי עס ווייזט אויס פון זיין „אפענעם בריעף״, וועט ער פערשטעהן מיין כעס נעגען די אידיש האסער מכל המינים.

דער שרייבער פרעגט ווייטער צי זיינען רוסיש, ענגליש אדער דייטש און נאך שפראכען אויף וועלכע אחינו בני ישראל ריידען קיינע שפראבען, ווייל העברעאיש ווערט ערקלעהרט אלס אונזער נאציאנאלע שפראך, אבער ניט רוסיש, ניט ענגליש און ניט דייטש און קיין שפראך פון דער וועלט האט קיינעד ניט געהאט די חוצפה צו ערקלעהרען פאר א זשארגאן.

אה, פאר אנדערע שפראכען ציהען אונזערע „נאציאנאליסטען״ דעם הוט, אידיש אבער האט שוין דערלעבט פון זיי זשאנאר א באיקאט (אויף א צוזאמענפאהר פון רוסלענדישע ציוניסטען און מצד די שרייבער פון „השלוח״).

אבער העברעאישע ווערטער און אויסדריקע קומען דאך פאר אין דער אידישער שפראך, פרעגט דער שרייבער. טא איז וואס? דערפון איז נעדרונגען אז אידיש איז העבּרעאיש אדער אז העבּרעאיש איז אידיש? ווען מען רעדט פון אידיש מיינט מען דאך די שפראך אלס גאנצעס און ניט איהרע טהיילען. דייטש איז שטארקער פערטראטען אינ׳ם אידישען לשון ווי העבּרעאיש און דאך איז דייטש ביי די אידען א פרעמדע שפראך און נעווים איז אונז העבּראאיש טויזענד מאל טייערער ווי דייטש. צווישען די „אידישיסטען זיינען וויפּיעל איך ווייס ניטא קיין העבּרעאיש פרעסער. ווען מיר זאלען זיך שוין יע אבשטעלען אויף דיזען ארגומענט, קען מען, דוכט זיך, מיט מעהר רעכט פרעגען: פאר וואס ניבען די פערביסענע צווישען די העבּרעאיסטען די בכורה דער רוסישער, דייטשער א. א. וו. שפראך פאר אידיש, בעת אין יענע שפראכען איז ניטא קיין שפור פון העבּרעאיש? דער ענטפער איז אז ניט בלויז די ליעבע איז בלינד, נור אויך דער האס.

אכטונגספאל, ל. כאזאנאוויטש.

מאנטעפיארי קלאב.

דער ערשטער יעהרליכער פעסט פון דעם מאנטעפיערי קלוב וועט אבגעהאלטען ווערען אין דער ניו האדפעלום האל, קענעדי סטריט, אום 19טען נאוועמבער.

יעדער וואס איז פעראינטערעסירט אין דעם וואלשטאנד פון דעם קלאב איז נעבעטען ביי צוּוואהנען דעם ערשטען יעהרליכען פעסט, וואו יעדער וועט זיך גרויסארטיג אמוזירען.

עטוואס אויסערארדענטליך וועט זיין דער ארקעסטער נעפיהרט אונטער דער לייטונג פון מר. ריינאלד. ספּעשילטעניץ וועט זיין די פּיטשור פון דעם אבענד. רעפערעשמענטס וועט נעסערוירט ווערען פון עקספּירענס ווייטערס.

פערפעהלען דעם אבענד הייסט דורכלאזען א זעלטענע געלעגענהייט פון אמוזירען זיך. טיקעטסקען אבגעשטעלט ווערען שריפטליך ביים סעקרעטאר ס. ראקאוו 706 מיין סט. פהאן גערי 4296

וואס איז דער מאנטעפיארי קלאב?

א פעראייניגונג פון יונגע לייט צו בילדען זיך זעלבסט און אויך גענוסשאפטליכע אונטערהאלטונגען. ארגאנאזירט דעם 17טען נאוו. 1911, מיט א מעמבערשיפ פון זיבען און צו ענדע יאהר צעהלען מיר דרייסיג מעמבערס, צווישען וועלכע עס זיינען פאראן פערשידענע יונגע לייט פון פערשידענע אנשויאנגען און קלאסען. דער נאמען פון אונזער פעראיין איז אין אנדענק פון דעם גרויסען אידען — משה מאנטיפיאר — וועלכער דארף דיענען אלס א סעמפּעל ווי צו פיהרען א אידיש לעבען. מיר זיינען הערווויל א קליינע קערפּערשאפט, אבער מיר שטרעבען צו פארגרעסערען אונזער קלאב און געווינען וואס אמאל אלץ מעהר פאטראנייזער און מיטגליעדער.

ביי די היברו לײדיס איד סאסייעטי.

א דושענעראל מיטינג ווערט פערופען פון די היברו לײדיס אייד סאסייעטי אף וויניפעג אום נעקסטען דינסטאג 17טען נאוו. 2 אוהר נ. מ. אין ראש פנה שוהל.

יעדער פרוי וואס וויל ווערען א מעמבערין אין אונזער סאסייעטי קען קובען דיזען זונטאג און זיך איינשרייבען ביי אונזער סאסייעטי.

שוין 2 יאהר אז עס זיינען קיינע עלעקשאנס, ניט געווען און דיזען זונטאג וועלען פארקומען עלעקשאן פאר אפיסערס, זאל קיין איין מעמבערין ניט אויספעהלען ווייל עס נעהט צו ווינטער און מען נויטיגט זיך אין געלד.

מיסעס בלום, וויז פרעז.

מיסעס א. לעכטציהער, טרעזשורי.

דאמיניאן טיקעט אפיס

שיפסקארטען און ריעל עסטייט

פהאן מיין 2681 — 703 מיין סט.

מ. האפמאן — מ. קאטץ

גרויסע סנעפּס.

מיט $1.200 קעש קענט איהר קריגען דריי דאבל הייזער אויף איינער פון די בעסטע סטריטען אין דער נארד ענד וועלכע שטעהען אויף דריי לאטס. איינער פון וועלכע איז א קארנער לאט. פרייז $7.800. די הייזער זיינען געוויס ווערטה $10.000

אונזער ליסט פון הייזער און לאטס איז ספּעציעל אין דער נארד ענד.

אויב איהר ווילט סנעפּס און בארגיינס

אין נארד וויניפעג, קומט און זעהט זיך מיט אונז, ווייל מיר האבען פון וואס אויסצוקלויבען. פיעלע מענשען וואס מוזען האבען גלייך די קעש, קומען צו אונז מיר זאלען פערקויפען זייער פּראפּערטי, ווייל זיי ווייסען אז מיר קענען עס מאכען שנעל. דערום זיינען מיר די ערשטע צו ווייסען וועגען אלע גרויסע סנעפּס.

איהר וועט פיעל געווינען איהר זאלט זיך מיט אונז דורכרעדען איידער איהר אינוועסטעט אייער געלד

אגודת שלומי אמונה ציון.

עס איז געגרינדעט געווארען א חברה מיט דעם נאמען „אגודת שלומי אמונה ציון״ אין דער פארמע פון די „מזרחים״. אין דער חברה האבען זיך אנגעשלאסען אלע ארטאדאקסישע אידען צווישען זיי הרב י. י. כהנאוויטש, שמחה יוסף לעווין, פּרעזידענט; אליהו טשערניאק, וויים פרעזידענט; דוד איזראילעוויטש, טרעזשורער; ל. סעקטער, סעקרעטאר. אין איין אבענד איז געווארען 51 חברים וועלכע האבען מיט פערגעניגען איינגעצאהלט יעדער חבר 1 דאלאר לקופת החברה.

אלזא אפעלירען מיר צו אלע אידען ווער עס וויל זיך אנשליסען אין אונזער חברה זאל זיך מעלדען אין 288 דאפרין עוועניו צו מר. ברוך טשערניאק.

איהר קענט אויך קומען יעדען טאג אין בית יעקב שוהל און זיך איינשרייבען אין דער חברה.

פאלגענדע בעקאנטע פערזאנען פון וויניפעג האבען זיך אנגעשלאסען אן אונזער פעראיין.

הרב ר׳ י. י. כהנאוויטש יו״ר. שמחה יוסף לעווין פרעזידענט. א. טשערניאק וויים פרעזידענט. דוד איזראילעוויטש טרעזשורער. ל. סעקטער סעקרעטאר.

איזראילעוויטש חיים יצחק. אסטאשניוער ליבוש. איזראילעוויטש זוסא. ארעצקי חיים. אסאוויטש פסח. אטרובין נטע.

בעלקין מאיר. בלומעס צבי. בעקער מרדכי. ברואהער אברהם.

גרענד אברהם. גערטיל צבי. גורעוויטש יוסף. גאלדשטיין ישראל זאב. געלער יצחק. גרינבערג אהרן. גרינבערג ישראל יעקב. געסטערן פאליאק.

דין בנימין אליעזר.

ווײדמאן חיים ליב. ווײדמאן מרדכי. ווײדמאן אברהם פנחס.

זאסלאווסקי לוי יצחק. זאלצמאן יוסף זעליקסאן יחזקאל.

טשעראשני שאול. טשערניאק ברוך. טשערניאק שמעון.

יאוויש ברוך משה שו״ב.

כשדן חזן ר׳ אליהו. כהן שו״ב.

לעווין רפאל. לעסק ישראל. לעווינטהאל אהרן.

מיטלער יחיאל אליה. מרגליות מרדכי נאדעלמאן.

סטיינדיל מאיר. סטאריקאוו אשר. סער אברהם. סטאריקאווסקי משה שוב סעקטער ישראל אהרן. סאדאווסקי מיכל

ערענבערג יוסף.

פארטינאל יצחק.

פארבער צבי יוסף. פוינעל נחום. פריצקי איסר.

קויפמאן ליב.

ראבינסאן צלאל. ראבינסאן פּרעזידענט מת״ת. רויזין דוד.

שטערענבערג יונה. שטשופאק חיים דוב. שעכטער אוריה. שמאיעווסקי זוסא. שטיינמאן מענדיל. שטיינמאן חיים.

א וועסטערנער אויסגעהיילט פון קידני וועהטאג.

א פאל ווי דער וועחטאג איז אויסגעהיילט געווארען נאכדעם ווי דער מאן האט זיך געמוטשעט פיעלע יאהרען.

עס איז געווארען א פעסט געשטעלטער פאקט סיי ביי מעדיצינער ווי אויך ביים פובליקום אז **סענאל** איז דאס איינציגע הייל מיטעל אין פאל פון קידני וועהטאג, גאל שטיינער, קידני שטיינער און אלע וועהטאגען וואס קומען ארויס פון אוריק עסיד אינ׳ם סיסטעם. אז דאס מיטעל האט פיעלע געהאלפען ווייזען די מאסען בריעף וואס מיר ערהאלטען. אט איז א בריעף פון א בעוואוסטען סיטיזען פון וויניפעג.

„איך האב פיעלע יאהרען געליטען פון קידני וועהטאג, פיעלע דאקטוירים האבען מיך אטענדעט, נור אליץ אהן ערפאלג. ביז איך האב בעשלאסען צו פּרובען סענאל און נאכדעם ווי איך האב אויסגענוצט 8 באטעלס, בין איך אבסאלוט אינגאנצען געהיילט געווארען״.

דעם אדרעס פון דעם מאן קען יעדער קריגען. א חוץ דעם קענען מיר אייך געבען נאך הונדערטע אדרעסען פון מענשען וואס זיינען געהיילט פון סענאל

סענאל איז געמאנופעקטשורט ביי די

Sanol Manufacturing Co. of Canada, Ltd.
977 Main Street, Winnipeg, Man.

צו קויפען ביי די הויפּט דראגיסטען, אדער פון די מאנופעקטשורערס צו $1.50 פער באטעל. אגענטען: י. קעפמאן, 596 סעלקירק עוועניו, די נויארק דראג סטאר, 256 דאפרין עוועניו.

סענאל איז זיכער ווירקזאם

געזאמעלט אויף יער הורצל

אויף א חתונה ביי מר. און מרס. אברהם קאפּ, זונטאג דעם 10טען נאוועמבער, אויף אן אפיעל וועלכער איז געמאכט געווארען פון חבר ש. פרענקעל, האבען זיך פאלגענע אפגערופען אחים אטרובין 3 דאל. ש. פרענקעל פ. מאסקאוויטש, מ. גודי, י. קופערשטאק, מ. דאנער צו $1.50 יעדער. א. אסאווסקי $1. העלינס 50 ס. מ. ראסעל (א קריסט) 50 סענט, נ. אטרובין 50 סענט, צוזאמען $13.50

געזאמעלט אויפ׳ן נאציאנ. פאנד

אויף א ברית ביי מר. אברהם פיינגוד, 1033 סעלקירק עוו. אויף איין אפיעל געמאכט פון חבר שואל שטערנבערג האבען זיך פאלגענדע אפגערופען אברהם פיינגוד $15.60 מ. שטערנבערג 3 דאל. ז. ליפשיץ 2 דאל. יעקב זילבערבערג 1 דאל. יודיל זילבערבערג 1 דאל. אהרן גאלדבערג $1 לאזער גינזבערג 3 דאל. אייזענבערג 2 דאל. פיליזאנאוו 1 דאל. גימילסטיין 1 דאל., אברהם סילבערט 1 דאל. דוד סילבערט 1 דאל.

נאך דעם וואונש פון די געסט איז דאס געלט צוטהיילט געווארען אויף טשאריטי, תלמוד תורה און נאציאנאל פאנד, און איבערגעגעבען געווארען צו די טרעזשורערס.

עוזיאל פליישמאן.

ל י ע ד ע ר.

1.

א געטהאַ חתונה.

עס בלענדעט אין האל פון עלעקטרישען גלאנץ,
עס דרעהען זיך פארלעך אין לוסטיגען טאנץ.

עס קומען צוזאמען פון בייד׳ערליי צדדים
פיעל קרובים נעפוצט אין די טהייערסטע בגדים:

„אַך, מזל טוב, חתן, דיר! מזל טוב כלה!׳ —
„אין מזל, אין פריידען זאלט לעבען איהר אלע.

איצט „זאגט׳ שוין דער בדחן, עס האלט ביי „בעזעצען׳,
עס זיפצען די הערצער און אויגען זיך נעצען.

מען שטעלט באלד די חופה, און נאך די קדושין,
פאלט איינער צום צווייטען מיט האלדזען און קושען.

דאן „מאַטשט׳ מען צום מאהלצייט אראב אין א קעלער,
עס קלינגען גאנץ היימליך די גלעזער און טעלער.

פון מאהלצייט צום טאנצען גלייך קעהרט מען צוריק,
דער פיעדלער דארט האלט שוין פערצוויפעלט זיין סמיק:

„וואס שפיעלען אייך? זאגט שוין, א נייע׳ס צי אן אלט׳ס?
שרייט איינער: „א חסיד!׳ וויל יענער א „וואלטץ!׳

און אלץ מיט איינאנדער, און אלץ מיט אמאל
נעהמט האפקען און שפרינגען, עס קרעכצט אזש דער פאל!

און לוסטיג און פרעהליך די צייט פליהט פארביי —
באלד גרויט שוין דער מארגען, דער זייגער שלאגט דריי!

ס׳איז שפעט — וועמען אַרט עס? עס האלט נאך אינמיטען,
דאך פלוצלינג — אוי וועה, עפעס האט זיך פערביטען

דעם חתן׳ס געזיכט! און פון בײדע מחותנים
איז אויך מיט א וואלקען פערצויגען דאס פנים! —

אך, פרעגט ניט, נאך איידער די זונן וועט זיך ווייזען —
צום פושקארט — מוז איינער, דער צווייטער צום אייזען!

און נעבעך דער חתן, דער דארער „אפרייטער׳,
באלד זיצט ער אין שאפ, דארט ס׳מאשינקעלע דרעהט ער.

די האל ווערט איצט ביסלעכווייז, ביסלעכווייז לעער,
פערשטומט איז די מוזיק, מען הערט זי ניט מעהר.

די ליכט ווערט פערלאשען, ס׳איז פינסטער אין זאל —
אזוי האט מען חתונה דאָ אין קווארטאל.

2.

בסוד.

וואס דרינגען דיינע בליקען מיר
אין הארצען טיעף אריין?
ווילסט וויסען וואס איך פיהל צו דיר?
אוי, טהייערע, טהייערע מיין!

דו קום צו מיר אין חדר׳ל
אין שפעטער שעה, ביי נאכט,
פערהאנגען וועט מיין פענסטער זיין,
די טהיר וועט זיין פערמאכט.

מיר זיצען אין פערבארגעניש,
איך רעד מיט דיר אליין,
דאן וועל איך אלץ דערצעהלען דיר,
דאן וועסטו מיך פערשטעהן.

דען, ליעבסטע, דו ביזט הייליג מיר,
איך שווער דיר עס ביי נאַט,
און וועל איך פאר דיר תפלה טהאן —
דאן טהו איך עס בסוד.

3.

ביסטו מיר געטריי?

און ביסטו ליעבסטע מיר געטריי,
דאן טהו צוליעב איין זאך מיר:
נור לעבעדיג און פרעהליך זיי!
און שמייכעל נור און לאך מיר.

מיך רינגלען ליידען פיעל ארום,
דאך פריידען האב איך קיינע,
קום זיי א טרייסט מיר, ליעבסטע. קום!
פון טויזענד ביסטו איינע!...

נויארק.

- - Professional Column - -

ד"ר. א. בערקאָוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קאנאדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52-28

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קאנאדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סורדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס", לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערווען און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 2 ביז 5 און פון 7 ביז 8. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פארטידזש עוו.

דאָקטאָר בערמאַן

ספעציאַליסט אויף אויגען, אויערען, נאָז, האַלדז און גלעזער פיטען.

אפיס 222 סאמערסעט בלאק

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12 און פון 1 ביז 4 אוהר טעגליך, אבענד ביי אפאינטמענטס. פהאן מיין 7230 (2411

Dr. ADAM CLARKE

211 סאמערסעט בלאק, 294 פארטידזש

אפיס פהאן מיין 4644. רעז. פט. רודזש 185

אפיס שטונדען: פון 2 ביז 5, פון 7.30 ביז 8.30

מענער שוואכקייטען און קינדער קראנקהייטען געהיילט. 86

Miss F. WERIER

פראקטישע אַקושארקע

דיפלאמירט און פראקטיצירט אין רוסלאנד.

661 Manitoba Ave. Phone St. John 2086

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International Dental Parlors

עקספערט דענטיסטען און סורדזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פאציענטען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עווענוּ

פהאן סט. דזשאן 2447

Dr. T. G. Moxnes

דענטיסט

אהן שמערצען מעטהאדע.

אפיס שטונדען:

פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און פון 7 ביז 8.30.

620 מיין סט, קאר. לאגאן עוו. 86 1-2

Dr. Hackett

דענטיסט

מיילס בלאק, 1000 מיין סט., סוויט 1, אפסטעירז 122

ציהט ציינער אהן שמערצען, פרייזען מעסיגע.

פינקעלשטיין און לעווינסאן

לאיערס און באריסטערס.

105 באן אקארד בלאק.

טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידינער, אדוואקאט א. ז. וו.

925 מיין סטריט, וויניפעג.

אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

PHILIP NEY

נאָטאַריוס

נעזעצליכע פאפירען פערפערטיגט, איבערזעצונגען אין און פון פערשידענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס

222 פארטידזש עוו. פהאן מיין 1288

Flanders and Macvicar

באריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א.ז.וו.

אפיס 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאן 761

אינטערפרייטער ה. זאלצמאן, ב. ס. א.

פאטראָנייזט אונזערע אַדווערטייזערס.

ALFRED JACKSON

ליטאן גארדענס. און אינסייד סאבדיוויזשאן.

פאר איינצעלהייטען פרעגען אין

522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פערקויפען און בייטען.

מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (5220

H. Leviten 619 McIntyre Block.

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעססאנס אין פיאנא שפיעלען

מעסיגע פרייזען. (52-28

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאוויטש

בוק-קיפער

וויל האבען שטונדען ארבייט; האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

128) The Israelite, 796 Main St. Box 3

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפעג.

401 סעלקירק עוו. פהאָן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.

Phone Garry 706. (5223

קאָהן און מייעראָוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א הויז, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1926

ניט געבאפט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פארני-טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט (5222

M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

ענגעל און אָזוענס

פראקטישע עלעקטרישאנס

האבען געמופט אין 823 מיין סט.

אלע ארבייט אין דער ליין צו מעסיגע פרייזען

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פיאנא מואווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33-28

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידען געשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאָן גערי 71

דריי טהירען פון די סטאַרלאנד

ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדים, פרישע היימישע קענדים יעדען טאָג. (52-27

איהר ווילט פאהרען ווי אַ פריץ?

דאן קויפט אייערע האַרנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אָן אַלערהאַנד רעפעירינג.

דער טעלעפאן נומער פון „איד"

איז סט. דזשאהן 2213

בעסטע פלאָמבינג, היטינג און עלעקטריק

ווערט געמאכט נור ביי

ל. האַלפּעני

883 מיין סטריט

אפיס פהאן סט. דזשאהן 1830

רעזידענס פהאן סט. דזשאן 2217

רעפעירינג פינקטליך אטענדעט.

אויב איהר ווילט האבען א גו-טען דיימאָנד רינג און בילינ, אויב איהר ווילט האבען גוט נעפיקסט אייער זיי-גער און בילינ, אויב איהר ווילט פיקסען אדער קויפען ביליג דזשועלערי, דאן קומט צו

י. טשופאַק

820 1/2 מיין סט.

פאר שאו-קאַרדס

וואס ברענגען אייך ביזנעס, ווענדעט זיך צו א

סלאון

האנד פיינטינג קארדס — ספעציעל.

2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.

פהאן סט. דזשאהן 186

שטענדיג פערטיג פאר שנעלע ארבייט.

טרוקענע האָלץ און קוילען

קענט איהר קויפען ביליג ביי (257

דזש. ה. מארגענשטערן.

542 סטעלא עוו. פהאן סט. דזש. 523

א נייער בעזים קעהרט שעהן

און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעם

וואוד און קוילען יאַרד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.

פהאן סט. דזשאהן 933

כ׳האב איינגעקראגען א גרויסען סטאק

ווינטער שיך

גוטע וואַרע און בילינע פרייזען.

מ. גלאדסטאן, 905 מיין סטריט

שיך

אלטע און נייע שיך צו בילינע פרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאָן טרענובאָוו אין 883 מיין סט.

ל. סעגאַל

סיין פיינטער

825 מיין סטריט

סיינס אין פערשידענע שפראַ-כען, פיינטינג און דעקארייטינג

שעהנע פרינטינג ברענגט קונים.

גוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד. מיר מאכען שעהנע פרינטינג אויף אלע שפראכען אהן מיסטייקס.

The Modern Printing

M. Glucksberg, Prop.

318 Hargrave St.

Phone Main 3040

א. פיינגוד׳ס

דעפּארטמענט סטאר

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

וואהלפייפער, פיינט, גלאז, האַרד-וואַרע, סטאוום, היטערס און אויך בילדינג סופלייס.

ארענטליכע בעהאנדלונג און דיא בילינסטע פרייזען.

דער טעלעפאן נומער פון „איד"

איז סט. דזשאהן 2213.

פלאָמבינג, היטינג, עלעקטריק

אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשידענע פיקטשורס.

איידער איהר געהט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353

רעפּיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (27

THE ISRAELITE DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY
B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.
216 Dufferin Avenue Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.
Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Nov. 14, 1912.

אונזערע פעראיינען.

דער היגער בראנטש פון דעם „ארבייטער רינג" וואקסט צוריק.

אויף דיזען פלאץ איז אונז שוין אויסגעקומען צו שרייבען וועגען פערשיעדענע אידישע חברות, פעראיינען און סאסייעטיס וואס עקזיסטירען אין וויניפעג. מעהר אדער ווענינער זיינען די אלע פעראיינען ציטליך אקטיוו און פראגרעסירען. עס איז ניטא די וואך, דער מאנאט, וואס עס זאלען ניט צוקומען נייע מעמבערס, עס זאל ניט רייכער ווערען די קאסע און זייער אקטיוויטעט זאל ניט ווערען גרעסער.

דאס זיינען אזעלכע פעראיינען, אין וועלכע דער ראדיקאלער עלעמענט, די היגע יוגענד נעהמט קיין אנטהייל, פון וועלכע דער היגער, מעהר אדער וועניגער, אויפגעקלעהרטער און פריינעזאנענער עולם שטעהט פון ווייטענס.

און עס וואלט אפשר קיין עולה זיין. דער פריינעזאנענער יונגערמאן האט אפשר טאקע קיין פלאץ ניט אין דיזע חברות, וועגען וועלכע מיר האבען ביז איצט געשריבען. בכלל איז א יונגער מענש מעהר לעבהאפטיג, מעהר אנגערעגט און האט א גאנץ אנדער אנבליק אויף דאס פיהרונג פון א פעראיין, פון א פערבאנד. עס איז דערום קיין וואונדער, וואס ניט נור דא, אין וויניפעג, נור איבעראל, ווי אין אמעריקא, אזוי אויך אין איירופא, גרינדען זיך די יונגע לייט בעזאנדערע פערבאנדען, וואו זיי זיינען טהעטיג, ניט קוקענדיג דערויף וואס אזעלכע פערבאנדען פון די זעלבע פרינציפען און אידעען עקזיסטירען שוין פון פריהער.

נעהמען מיר אפילו דא, אין וויניפעג, דעם ציוניסטישען פעראיין. די הויפט אידעע, דער פרינציפ איז ביי זיי איין און דער זעלבער, דאך האט זיך לעצטענס דא געגרינדעט א פעראיין ,מזרחי' און א פעראיין ,צעירי ציון', אויסער דעם פון פריהער עקזיסטירענדען ,בני ציון' פעראיין. דאס איז, דוכט זיך, מעהר דערפאר וואס די ,צעירי ציון' וועלען זאגאר פאר איין און דעם זעלבען אידעאל ניט קענען ארבייטען צוזאמען מיט די עלטערע ציוניסטען וואס בעלאנגען צום ,מזרחי', אדער צום ,בני ציון' פעראיין. זיי זיינען יונגער, לעבהאפטיגער, ענערגישער און אנגעשטרענגטער.

מיר קענען אלזא גאר ניט אויסזעצען געגען די יעניגע יונגע לייט וואס זונדערען זיך אפ אין בעזאנדערע פעראיינען. די פראגע איז נור: צי זיינען זיי אקטיוו און טהעטיג אין זייער אייגענער ספערע.

און טהעטיג — און אפשר טאקע טהעטיגער — דארפען זיי זיין. זיי זיינען דאך יונגער, לעבעדיגער און טאקע פהיזיש קרעפטיגער אויף דורכצופיהרען פערשיעדענע אונטערנעהמונגען, אויף ארויסצופרענגען זייערע ארבייטען אל הפועל.

אזוי דארף דאס זיין! ביי אונז אין וויניפעג אבער איז עס ניט דער פאל:

אלע סיק בענעפיט סאסייעטיס אין וויניפעג פראגרעסירען, אט האבען זיך לעצטער צוריק געגרינדעט נייע צוויי אזעלכע סאסייעטיס, וועלכעס צייגט אז אזעלכע ,קראנקע אונטערשטיצונגס פעראיינען' זיינען נויטיג אין וויניפעג.

עקזיסטירט אבער דא אויך א בראנטש פון ,ארבייטער רינג', וועלכער האט פאר דער יוגענד, ווער שמועסט פאר דעם אידישען אויפגעקלעהרטען ארבייטער, אזעלכע שעהנע אויפגאבען אויך אויסער דאס מאטעריעלישע אונטערשטיצונג און דאך וואקסט דער היגער בראנטש וואס אמאל צוריק.

אין די סטייטס איז דער ארבייטער רינג א מאכט, מיט וועלכען מען רעכענט זיך, וועמעס עקזיסטענץ איז צו פיהלען אין יעדער שטאדט און שטעדטיל; ניטא קיין בראשורע, ניטא קיין ביכעל וועלכעס ווערט ארויסגעגעבען פון ארבייטער רינג, וואו עס זאלען ניט זיין געדרוקט פון די אנגעזעהענסטע שרייבער, דיכטער און כלל טהוער קיין שירים ותשבחות צו דעם פערבאנד און צו די ערשטע ארגאניזער וואס האבען דעם ארבייטער רינג געגרינדעט.

,א, זיי געגריסט, דו העלער הימעל,
דו גרויסער ,רינג' מיט דיינע שטערען,
וואס הערצט זיך ניט אין מיטלייד'ס שימעל
און יאמערט ניט קיין בעטלער טיעהרען!'

אזוי זינגט דער אידישער פאעט מאריס ראזענפעלד דעם ארבייטער רינג א לויב ליעדעל פאר זיינע גרויסע מעשים.

מען דארף זיין אין א נויארק, זיך בעקענען מיט דער אקטיוויטעט פון דעם ,ארבייטער רינג', מיט זיין ענערגישער טהעטיגקייט, אום צו וויסען און פערשטעהן ווי ווייט מאריס ראזענפעלד האט ניט איבערטריבען זיין לויב.

די מיטגליעדער פון ,ארבייטער רינג' זיינען מייסטענס פארטגעשריטענע און פראגרעסיווע אידישע ארבייטער. דער ,ארבייטער רינג' האט אין יעדער שטעדטיל א בראנטש און דאס גיט דעם מעמבער א מעגליכקייט צו בעקומען, וואוהין נור ער קומט, פריינד, ברידער.

דאס ערשטע ווארט אויף זייער פראגראם און פרינציפ ערקלעהרונג איז די אויפגאבע פון א ו י פ ק ל ע ה ר ו נ ג ! היינט וועלכער אידישער יונגערמאן, אידיש פראגרעסיווער ארבייטער איז פטור פון אזא אויפגאבע?

,יעדער מיטגליעד פון דעם ,רינג' איז — לויט ראזענפעלד'ען — א פארשריטס מאן, אן אפיציער אין די רייהען פון דער ארבייטער בעוועגונג, און אינטעליגענט וואס בעזיצט זעלבסט רעספעקט'.

וויניפעג פערמאגט, ווי מען דענקט, לערך 18 טויזענד אידען און פון דיזע 18 טויזענד זיינען קוים פאראן א האלבע מאה (50) אזעלכע אינטעליגענטען, אזעלכע ,אפיציערען'. איז עס ניט א געלעכטער?...

און פערגעסט ניט אז אויסער דעם פעראיין ,אידישע יוגענד', וועגען וועלכען מיר וועלען שרייבען ביי אן אנדער געלעגענהייט, איז דא ניטא אזא עהנליכער פעראיין פאר פריינעזאנענע, ראדיקאלע, סאציאליסטיש געזאנענע ארבייטער.

טא וואס איז די אורזאכע? וואו ליעגט דא די שולד?

שעהנערס: צוריק מיט א פיער יאהר האט דער היגער בראנטש פערמאגט 85 מעמבערס און יעצט האט ער ו ו ע נ י ג ע ר מיט 35, ד. ה. אז דער ארבייטער רינג בראנטש רעגרעסירט. ווארום? ווער איז דערין שולדיג?

און אין די זעקס יאהר, זינט דער בראנטש עקזיסטירט דא, וואס האט ער אויפגעטהאן פאר דער ערשטער אויפגאבע: אויפקלעהרונג; פאר דער צווייטער: סאלידאריטעט; פאר דער דריטער: געגרעכטיגקייט און פאר דער פיערטער: פעראייניגונג?

וואס האבען זיי פאר זייערע זעקס יאהר צייט אויפגעטהאן אין קולטורעלען זינען, וועלכעס איז דער הויפט צווייג פון טהעטיגקייט ביי די מעמבערס פון ארבייטער רינג אין אנדערע שטעדט און שטעדטלעך? און אפילו די 50 מעמבערס וואס דער בראנטש פערמאגט יא, שוין זשע קענען זיי זיך בעגנוגנען מיט בלויז טויטע ציפערען וועגען מאטעריעלער שטיצונג? זיינען זיי דאך עפעס ,אפיציערען פון די ליכטיגע רייהען פון דער גרויסער ארבייטער בעוועגונג!' זיינען זיי דאך סאמע יונגע מענשען, סאמע יונגע לייט — ווי אונז דוכט זיך — וואס דארפען זיך ניט אבגעבען ה ו י פ ט ז ע כ ל י ך מיט טרוקענע חשבונות וועגען טויטע ציפערען פאר קראנקע ברידער.

א גוט בעקאנטער סאציאליסטישער רעדנער האט אמאל געזאגט דעם שרייבער פון דיזע ציילען, אז קומענדיג אין א שטאדט איז זיין ערשטע ארבייט געוואהרע צו ווערען דעם מצב פון דעם דארטיגען בראנטש פון ,ארבייטער רינג' און שוין פון דער קליינער אויספארשונג איז איהם לייכט צו וויסען דעם קולטורעלען מצב פון די אידישע ארבייטער און פון דער דארטיגער אידיש סאציאליסטישער יוגענד.

ווען דיזער סאציאליסטישער רעדנער זאל קומען קיין וויניפעג און לויט דעם מצב און ,פראגרעס' פון היגען בראנטש פון ,ארבייטער רינג' זאל ער וועלען זיך מאכען קלאהר דעם קולטורעלען מצב פון אידישען ארבייטער, וואלטען דאן די היגע אידישע ארבייטער שטארק מבויש געווארען מיט זייער קולטורעלען מצב.

דאס ערגסטע איז וואס, ווי אונז דוכט זיך, אז אויסער נאכלעסיגקייט איז קיין אורזאכע ניטא ווארום דער היגער בראנטש פון ,רינג' טהוט ניט נור ניט אויף גאר ניט, ניט נור פראגרעסירט ער ניט, נור ער וואקסט אויך צוריק אזוי, אז אין א משך פון פיער יאהר האט ער אנגעוואהרען פינף און דרייסיג מיטגליעדער.

וויפיעל אלזא — שטעלט זיך די פראגע — דארף ער נאך עקזיסטירען, ער זאל בלייבען בלויז ביי איין סעקרעטאר?

ב. נ. זאק.

די דרייסיג מיליאן דאלאר „סקים".

נאר אין ניכען וועלען מיר האבען די מעגליכקייט נעהענטער בעקאנט צו ווערען מיט דעם כאראקטער פון די איינצעלהייטען פון דעם ,בישטייערונג פראיעקט' פון דער רעגיערונג רען דער ערשטער פונקט אויף דער טאגעס ארדנונג פון דער צווייטער פארלאמענטארישער סעסיע אין אטאווא, וועלכער וועט זיך אנפאנגען דעם 21טען נאוועמבער, מעלדעט מען אונז, וועט זיין צו פערהאנדלען וועגען דיזען פראיעקט, וועלכען מען וויל דורכשטופען מיט דער גרעסטער שנעלקייט, ניט ווארטענדיג אז דער ענטהוזיאזם, וועלכען מען האט זיך געסטארעט מיט אלע קינסטליכע מיטעל ארויסצורופען אין לאנד, זאל צו שטארק אבגעקיהלט ווערען.

וואס דיזער פלאן זאל ניט פארשטעלען מיט זיך, ווי אזוי דער פראיעקט מכה דער בריטהערציגער נדבה זאל ניט פארמירט ווערען, קענען מיר דאך שוין בעצייטענס גאנץ דייטליך פאראויסזעהן, אז ניט אהן שטורם און אלגעמיינער אויפריהרונג און ניט אהן בעזונדערער מיה און ארבייט, וועט דעם קאנסערוואטיווען מיניסטעריום זיך איינגעבען איהם דורכצושמוגלען אין פארלאמענט און נאך ווענינער אין סענאט, וואו די ליבעראלען האבען א שטארק איבערוועגענדע מאיאריטעט און וואו די אפאזיציאן צו דעם דזשינגא אימפעריאליסטישען פלאן וועט דערייבער זיין א זעהר העפטיגע און ענערגישע און וועט מעגליך שטערען ,בלאקירען' די דורכפיהרונג פון דער פאטריאטישער 30 מיליאן דאלאר ,סקים' אויב נור דער ליבעראלער פליגעל פון סענאט וועט זיך ניט לאזען בעאיינפלוסען פון די היסטערישע געשרייען מכה דער ,דייטשער געפאהר'.

אז דער רעגיערונגס קאבינעט אין אטאווא וועלכער איז עקסטרעם אימפעריאליסטיש און לאזט זיך דעריבער בלינד פיהרען פון א פאליטיק וואס איז באזירט מעהר אויף סענטימענט און געפיהל, אלס אויף געזונדען און פראקטישען פערשטאנד, אז ער פארבערייטעט פאר זיך אליין א זעהר קריטישען מאמענט, דאס קענען מיר לערנען פון דער ערשטער אפענער שפאלטונג וואס איז פארגעקומען אין זיין אינערליכער צוזאמענשטעלונג. די רעזיגנאציאן פון מר. מאנק, וועלכער האט אין קאבינעט פערטראטען איינע פון די וויכטיגסטע מיניסטער שטעלעס, צייגט דאס אין קוויבעק איז מען זאגאר אין די קאנסערוואטיווע קרייזען ניט צופריעדען מיט אזא פאליטיק, שוין אבגערעדט וועגען די נאציאנאליסטען, דען מר. מאנק, אפּהאהל א נאציאנאליסט, האט דאך אין קאבינעט מעהר פערטראטען די ערשטע ווי די לעצטע, ווייל די קאנסערוואטיווען פון קוויבעק האבען קיין איינענע רעפרעזענטאנטען אין מיניסטעריום ניט געהאט.

און דיזער פאקט איז דער אנפאנג פון א רייהע שוועריגקייטען און שטערונגען, וועלכע די רעגיערונג וועט בעגעגנען אויף איהר וועג. אויף דער שטיצע פון די פראנצויזישע נאציאנאליסטען, קען זי מעהר ניט האפען, דען שוין האבען די לעצטע אנגעפאנגען א שטארקע פראפאגאנדא צו בעקעמפפען די מיליטאריסטישע פלענער פון די קאנסערוואטיווען און מיט דעם גאנג פון די פערהעלטניסע, וועט דיזע בעוועגונג אננעהמען אלץ אן ענערגישערען כאראקטער. האבענדיג פאר זיך אויך די אפאזיציאן פון דער ליבעראלער פארטיי, וועלכע האלט זיך פעסט ביי איהר אייגענער פלאטפארם, וועט די רעגיערונג שנעל דערפיהלען דאס דער באדען אויף וועלכען זי שטעהט איז ניט גאר קיין זיכערער און אז זי האט גענומען אויף זיך א זעהר ריזיקאלישע ארבייט.

און ריזיקאליש איז איהר געפלאנטער שריט ניט בלויז פאר דער קאנסערוואטיווער פארטיי, דען דאס אליין איז אן און פאר זיך ניט אזוי וויכטיג און איז פון גאנץ ווענינ נאציאנאלער בעדייטונג; ער איז אויך א געפאהר פאר'ן ל א נ ד און דאס איז וואס דאס פאלק פון קענעדא דארף יעצט האבען אין זינען; עס מוז זעהן צו קעמפפען געגען דיזער געפאהר, זוכען זי אויסצומיידען, צו בעזייטיגען.

פון וואס פאר א שטאנדפונקט מען זאל די זאך ניט בעטראכטען — אויסגענומען בלויז דעם דזשינגא אימפעריאליסטישען שטאנדפונקט — קומט מען אלץ צו איין און דעמזעלבען שלוס, צו איין און דעם זעלבען געדאנק, אז דער פלאן לויט וועלכען די טאכטער־קאלאניע, קענעדא, דארף קומען דער ,ארימער' מאמען צו הילף מיט א נדבה פון ניט ווענינער ווי 30 מיליאנדלעך, אום זי צו רעטען פון דער ,דייטשער געפאהר', אז דיזער פלאן מוז פערדאמט ווערען, מוז בעקעמפפט ווערען פון די בירגער פון דיזען לאנד אין נאמען פון דער קאנסטיטוציאן, פון דער פרייהייט און דער אויטאנאמיע וועלכע קענעדא האט זיך ערווארבען ניט אהן ווענינ מיה און קאמפף.

ערשטענס, וועט דערמיט קענעדא אריינגעצויגען ווערען אין דעם זומפּ פון אייראפּעאישען מיליטאריזם אין וועלכען ענגלאנד שטעקט ביז איבער די אויערען און וועט פון צייט צו צייט דארפען זיך בעלאסטען מיט נייע חובות פאר מיליטאריסטישע צוועקען, ניט האבענדיג מיט וואס צו צאהלען די אלטע, וועלכע בעטרעפען ארום 475 מיליאן דאלאר און וועלכע ליעגען ווי א שווערע משא אויף דעם רוקען פון פאלק.

צווייטענס, וועט דורך דעם געשאפען ווערען א געפעהרליכער פרעצעדענט, וואס וועט קענעדא פערפליכטען אנטהייל צו נעהמען אין אלע מלחמות פון ענגלאנד, גערעכטע אדער אונגערעכטע. בעת ווילפריד לאריער האט געשיקט א רעגימענט ו ו א ל ו נ ט י ר ע ן (ניט פון דער רעגולערער מיליץ) נאך זיד אפריקא, אום צו העלפען ענגלאנד אין דער מלחמה מיט די בורען, האט ער דאן אויסדריקליך ערקלעהרט אז דיזע האנדלונג זיינע דארף ניט בעטראכט ווערען אלס פרעצעדענט פאר דער צוקונפט. ווען אבער קענעדא זאל יעצט בייסטייערען 30 מיליאן דאלאר פאר דער פערשטארקונג פונ'ם בריטאנישען פלאט, ווי דאס ווערט פארגעשלאגען, דאן וועט דאס לאנד זיך אליין מתחייב זיין פון צייט צו צייט צו קומען צו ,הילף' דער מוטער־לאנד אין אלע איהרע מיליטאריסטישע פלענער און אונטערנעהמונגען. און ניט בלויז דאס: קענעדא וועט געגען איהר וואונש און ווילען קענען אריינגעצויגען ווערען אין אלע קריעגען פון גרויס בריטאניען מיט א פרעמדער מדינה, אפילו אזא מיט וועלכער די דאמיניאן וועט קענען שטעהן אין די אינטימסטע פערהעלטניסע און בעציהונגען.

דאן שטעלט זיך אויך אזא פראגע:

יעצט פערלאנגען די אימפעריאליסטישע פאטריאטען אז קענעדא זאל בייסטייערען א סומע פון 30 מיליאן דאלאר פאר דער פערשטארקונג פון ענגלאנדס קריעגס מאכט, אנווייזענדיג דערויף, דאס דייטשלאנד האלט אין איין פערגרעסערען איהר פלאט און וועט דעריבער באלד קענען קאנקורירען מיט ענגלאנד, אויב ניט איהר איבעריאגען, אלס א ים מאכט. אין אזא קריטישען מאמענט, זאגען זיי, איז די פליכט פון דער דאמיניאן צו העלפען היטען ענגלאנדס פרעסטיזש. אנגענומען אז די לאגע איז טאקע אזוי ערנסט ווי זיי שטעלען זי פאר, וואס איז לחלוטין ניט דער פאל; און לאמיר זיך אויך פארשטעלען אז קענעדא בלייבט טריי צו איהר ,פליכט' און איז מנדב די פערלאנגטע סומע. ווי אבער, פרעגט זיך, וואלט זיין, ווען אין א שעהנעם פריהמארגען קומט סיר עדווארד גריי, דער ענגלישער אויסערן מיניסטער צו אן איינפערשטענדניס מיט דייטשלאנד וואס איז גאנץ וואהרשיינליך און עס ווערט אבגעמאכט אז אי ענגלאנד און אי דייטשלאנד זאלען אויפהערען צו יאגען זיך ביידע אין דעם ווילדען טאנץ פון מיליטאריזם, וועלכער פיהרט ביידע לענדער צו רואינע, — וואו וואלט דאן קענעדא בלייבען מיט איהרע 30 מיליאן דאלאר?

די טהאט זאך איז, דאס ענגלאנד נויטיגט זיך לחלוטין ניט אין דער הילף פון קענעדא, דען ניט בלויז איז דער גאנצער פאטעטישער געשריי פון די אימפעריאליסטישע פאטריאטען וועגען דער ,דייטשער געפאהר' ניט מעהר ווי א פשוט'ע איינבילדונג, א פאנטאסטישע ערפינדונג צו שרעקען דאס פאלק און צו בעזארגען מיט גוטען ריוח די אונטערנעהמער וואס שטעלען צו די פערשיעדענע נויטיגע מאטעריאלען צו דער קאנסטרוקציאן פון קריעגס שיפען און הארמאטען, נור עס איז בכלל ליגען אז ענגלאנד בענויטיגט די פינאנציעלע הילף פון דער דאמיניאן, כדי צו קענען נאכקומען איהרע מיליטאריסטישע אויסגאבען, ווי דאס ווייזט דער פאקט, דאס ענגלאנד פערקלענערט איהר נאציאנאלען חוב פון 15 ביז אויף 25 מיליאן דאלאר יעדען יאהר.

עס איז אויך ניט מעהר ווי א מיטעל צו נארען דאס פאלק אין קענעדא ווען מען ערקלעהרט איהם, דאס די הילף איז פון א גאנץ ,דרינגענדען' כאראק-

ר' ברוך'ל.

אַן אינטערוויו מיט'ן טערק.

אין דרויסען האט געשאסען מיט באמבעס. א רעגען פון קוילען האט פערפלייצט גאנץ טערקיי און א מורא-דיגע יללה פון פולעמיאטען האט גע-וואיעט פון דעם סולטאנס פאלאץ ביז מחמד'ס קבר.

אויף אלע פיער האב איך זיך ארויפ-געדראפעט צום סולטאן און געטראפען איהם זיצען אויף דער ערד און סמוקען א פייפ, די לענג ווי רוזוועלט'ס צונג.

— אַלאַם אַלאַסען — האב איך איהם בעגריסט אין טערקיש.

ער האט אוועקגעלעגט די פייפ אן א זייט און דעם ציפיק אזוי פערדרעהט, אז איך האב זיך אויף איהם געקענט ארויפזעצען; נאכהער האט ער א דריק געטהאן א קליינעם באטען און א טערק מראשו ועד קדקדו איינגעטונקען אין כלי זין האט זיך בעוויזען.

— ווער ביסטו? — האט דער סול-טאן ניט געמאכט קיין שהיות און מיך אנגעהויבען ווארנען.

— ווער איך בין? גרויסער אַלאַה! — האב איך פערגלאצט די אויגען — וואס זשע, דו קענסט מיך נאר ניט? איך בין דאך פון שרייבערשען פאלק!

— ווי הייסטו? — האט דער סולטאן זיך ניט צופריעדענגעשטעלט.

— ווי איך הייס? — האב איך מעשה איד געענטפערט מיט א שאלה — אט דאס איז דאך די מעשה וואס איך אליין ווייס ניט ווי איך הייס. ביי אונז אין שטעדטיל האלט עס באלד ביי מלחמה.

— וואו מלחמה? ווער מלחמה? ווי-דער אמאל מלחמה? — האט דער סול-טאן זיך גענומען טרייסלען — איבע-ראל מלחמה. גרויסע מהמד'ישע פארד! הייליגער אלאה! קרומע האלבע לבנה!

— שא; שא — האב איך גענומען איהם בערוהיגען — וואס פילדערסטו, וואס? ס'ניט קיין מלחמה מיט ביקסען, האדמאטען א. ד. ג. דאס איז א צונג מלחמה. אין ערנסטען פאל וועלען פא-לען בערד, פאות, שטענדערס, אבער קיין מענשען וועלען חלילה ניט בע-ריהרט זיין.

— וואו איז עס דיין שטעדטיל — האט ער זיך אויף מיר ארויפגעווארפען — וויז מיר אזא מקום וואו מען האלט מלחמה אהן ביקסען און איך לויף אהין ווערען סולטאן, שאך, צאר, פרעזידענט, פרעמיער, קעניג, אדער וואס זיי ווילען. דא האט זיך מיר שוין דערעסען דאס לעבען. טאג און נאכט רק מלחמות. נור מען שיסט, נור מען הרג'עט. איך זאג דיר: עק וועלט!

— ליידער — האב איך מיט גרויס רחמנות א זאג געטהאן — ליידער הא-בען מיר שוין א פרעמיער. א וואשנער פרעמיער. ער שיסט ניט און הרג'עט ניט. ווייסיך, אמאל נור טהוט ער א כאפ ארויס א 30 מיליאנטשיקעס און דערלאנגט זיי קיין ענגלאנד צושטייער אויף קריגענס שיפען.

— למען השם, ווי אלאה איז אייך ליעב, דערלאזט ניט! — האט ער ניט מיט זיין קול געשריען — מ'דארף ניט קיין קריגענס שיפען. ענגלאנד איז א רעכטע בחור'טע, זי האט גענוג שיפען, מ'דארף ניט! למען השם מ'דארף ניט!

— נו, איז ניט, איז ניט! — האב איך גענומען איהם איינשטילען — אז דו ווילסט ניט, דארף מען ניט.

— נו, און וואס פאר א מלחמה פיהרט זיך דארטען ביי אייך? — האט ער זיך דערמאהנט.

— די מלחמה וועט ערשט זיין — ערקלעהר איך איהם — און זיין וועט זי איבער מיר. שטאדט, פערשטעהסטו מיך איז יעצט אין גרויס ספק וועגען מיין נאמען. יש אומרים אז הייסען הייס איך ר' בריך'ל מיט א חירק אונטער'ן ריש ויש אומרים אז מען דארף מיך אויפרופען צו דער תורה: ר' ברוך'ל — מיט אן „או", פערשטאנען?

— זאל איך אזוי וויסען פון גריכענ-לאנד, סערביען, רוסלאנד און פון די מאקעדאנישע עשרה מכות, ווי איך הויב ניט אן צו פערשטעהן.

— טערקישע יארמולקע, וואס דו ביסט! — מאך איך עס, גוט ברודער-שאפט — וואס הייסט, דו פערשטעהסט ניט? וואס איז דא פאראן צו פער-שטעהן? כפי מ'געהט אין ניכען אריינ-מופען אין דער נייער תלמוד תורה, ווי-לען איינגע אידען אז אין דער נייער תלמוד תורה זאל מען מיך רופען ר' בריך'ל און די אנדערע ווילען מען זאל מיך רופען ר' ברוך'ל. דערווייל ווייס איך ניט ווי איך הייס און דערווייל קען עס קומען צו מלחמה.

— איז וואס זשע ווילסטו פון מיר? — פרעגט ער מיך אזוי נאאיוו, אקוראט ווי בעקער בעת מען האט איהם ארויס-געטראגען דעם בעשולדיגונגס אקט.

— איך וויל פון דיר גאר ניט — האב איך איהם שטארק א זאג געטהאן — אבער הוין מיין נאמען-טראבעל האב איך נאך א פראפעסיע, שרייבערייי און בין געקומען צו דיר מיט דער בעפאל-מעכטיגונג פון רעדאקציע דיך צו אינ-טערוויואירען.

—אך, מיט'ן גרעסטען כבוד! — האט ער א זאג געטהאן, האט ווידער א דריק געטהאן דעם באטען און דער טערקישער סאלדאט מיט'ן כלי זין האט זיך צוריק אריינגערוקט אין דער וואנד אריין, נאכהער האט ער פאמעליך זיך אוועקגעזעצט אויף א דיוואן וואו עס איז געווען אויסגעמאהלט דער ערשטער טערק, ישמעאל מיט דער ערשטער טערקין, מיסעס הגר.

— בידרא-לאפטא אללוקי — האב איך ארייגנעבראקט גלאט אין דער וועלט אריין אביסעל טערקיש אום ער זאל וויסען אז ער האט דא ניט צו טהאן מיט אבי ווענען א גרינהארן.

— קינדרי ווים טירקי טי פו? — האט ער מיך א פרעג געטהאן מיט גרויים חידוש, ד. ה. ווי קומט צו דיר טערקיש רעדען?

— וואס פערשטעהסטו דא ניט? — האב איך זיך צונגלאנטשעט צו'ן איהם — איך לעז, מוזטו וויסען, אפטמאל אב. גאלדבערג'ס ארטיקלען אין „דאס אידישע פאלק", אמאל כאפ איך אויך אריין א לעקציאן אין דער וויניפעגער תלמוד תורה; נו, ווילסטו אז איך זאל קיין טערקיש ניט קענען?

— נוט וואס דו האסט מיך דער-מאהנט — האט ער זיך פאר התפעלות א כאפ געטהאן — זאג נור, ס'טאקע אמת אז אב. גאלדבערג געהט ארגאני-זירען אידיש היל אויף צו העלפען מיר אין מיינע יעצטיגע צרות נגנען די הינט וואס האבען אנגעשטעלט זייערע ציי-נער נגנען מיין האלבער לבנה?

— ווייסיך — גיב איך א מאך מיט'ן האנד — ס'נור ווערטער. ביי אונז אין אמעריקא זיינען פאראן בלויז העלדען וואס קענען שיטען מיט ווערטער. און חוץ לזה, ווי קומט עס וואס דו האסט מורא פאר הינט וואס בילען נעגען דער לבנה?

— הע, זיי זאלען נור בילען! זיי שי-סען דאך אבער, די יעזואיטען! אַי, שי-סען זיי. טאקע אויף דער אמת'ן!

— אזוי?!

— אוודאי אויף דער אמת'ן! אט נאַ און לעז! זעהסט וויפיעל טערקען קו-מען ניט צו קבר ישמעאל; וויפיעל טער קען פערליערען נעבעך זייערע יאר-מולקעס צוזאמען מיט די קעפ?

עס האט מיך אנגעכאפט א מאדנער רחמנות און צווישען די ציין האב איך ארויסגעזאגט:

— נו, ווער האט זיך געקענט ריכ-טען פלוצים דרינען אויף אזא אומגליק? י. פראסאוו האט פערזיכערט אז די מלחמה וואלקענס זיינען ניט מעהר ווי בלאף, ניט מעהר ווי שארלאטאנסקער שווינדעל. נו, און פראפעסאר זעליקא-וויטש, וועלכער ווייס שוין יא וואס ביי דיר אין טעפיל קאכט זיך, האט אויך עפעס ניט אזוי שטארק געטראראמט. וואלט איך דא געהאט סקלאווער'ען, מענסטו זיין זיכער, אז ער וואלט זיי געלעגט אין דר'ערד, דיינע שונאים. איז ער אבער ערשטענס יעצט א וועלט פליהער. וועסט איהם ניט קעטשען אפילו ווען ואלסט האבען צעהן פאר הענט. היינט איז ער אין הירש, מאר-גען אין עדמאנטאן, איבערמארגען אין קאלגארי און איבער צווי מארגען אין לעטברידזש — געה זיי א בריה און כאפ איהם. חוץ דעם איז ער הייזערינג... א מענש האלט אין איין רעדען!

— אזוי? — האט דער סולטאן גע-קרעכצט — מיין סקלאווער איז הייזע-רינג, אר-וואַ-וואַ! א וואשנער בהור'ל! ער רייבט דאס אריין ניקאלאי'ען אמאל א מארדע!

— נו, וואס קומט ארויס?

דער סולטאן האט וויטער געשא-קעלט מיט'ן קאפ, האט א קוועטש גע-טהאן א באטען און איין איין שמע ישראל בין איך ווידער געווען אין 216 דאפרין עוועניו.

י. יאמפאלסקי.

די אידישע אונאייניגע איינגקייט.

אין'ם הארץ פון דער אידישער אומה ליענט פערבארגען דער אייביגער אידי-שער קרעבין, וועלכער דריקט זיך אויס אין פערשידענע פארמען לויט די אום-שטענדען און פערהעלטעניסע פון די פערשידענע ערטער און געגענדען וואו זיי זענען צוזעהט און צושפרייט.

אין דער ווירקליכקייט און פון גרונד גענומען האבען אלע אידען איין שטרע-בען, איין געדאנק, איין אידעאל; אונזער אלע געדאנקען, שטרעבען און אידעאל איז, ווידער פריי אויפצולעבען, נאר ווייל מיר זענען צופרעקעלט און צוש-טיקעלט אין אלע עקען פון דער וועלט, זעלבסטפערשטענדיג מוז אונזער גע-דאנק פערשידענע פארמען אננעהמען, דען מיר קענען דאך ניט פערלאנגען דאס דער פאלקס געדאנק פון אן אבי-סינער יודענטום זאל זיך אויסדריקען אין דער זעלבער פארם אלס פון א דייט-שען יודענטום. מיר קענען ניט פער-לאנגען דאס אן ענגלישער יהודי זאל איינשטימען מיט א פוילישען אידען. אזוי אויך קענען מיר ניט פערלאנגען דאס א פוילישער איד וועלכער איז ער-צויגען נאך'ן בעל שם'ס שיטה אויף עבודה שבלב, זאל שטימען מיט „לוט-ווישע" אידען וועלכע זענען איינגע-וואקסען מיט'ן ווילנער גאון אויף עבודה שבמח, אפוואהל אין גרונד גע-נומען זענען אלע אידען סיי די דייטשע, סיי די אביסינישע, סיי די פוילישע, רו-סישע און ליטווישע גלייכע אידען מיט איין שטרעבענס אייפער, און פאלקס געדאנק.

און אין דעם, גלויב איך, ליענט דאס געהיימניס פון אידישער סאלידאריטעט, פון אידישען אחדות, פאר וועלכען מיר ווערען בעטראכט פון אונזער שונאים אלס שרעק בילד פיר אלע נאציאנען, טראצדעם וואס מיר צווישען אונז הייסען ווי אונאייניג און צופרעקעלט מיר זענען אין פארטייען און פארטייעלאך.

איך וויל מיך גענויער ערקלעהרען:

אין דער גאנצער גלות פעריאדע ווע-רען מיר פערשריען פון אלע אנטיסעמי-טען אלס „ישנו עם אחד", אלס פאלק פון גרעסטער סאלידאריטעט, און מיר פראטעסטירען דאגעגען און בעהויפטען דאס דער גרעסטע בלוט בלבול וואס אידען האבען אויף זיך אמאל נעהאט איז דער בלבול פון אידישער סאלידא-ריטעט. לויט אבער מיין פריהערינער אנ דייטונג מוזען מיר זאגען אז די אנטיסע מיטען זענען אין דיזען הינזיכט גראדע גערעכט. דען די אנטיסעמיטען פיהלען און קענען אונז פיעל מעהר אלס מיר קענען זיך זעלבסט. זיי פיהלען גאנץ גוט דאס אונזער אלגעמיינער פאלקס געדאנק איז פיעל שטארקער אלס די פערשידענע פארמען פון אונזער גע-דאנקס אויסדרוק. דער אנטיסעמיט מאכט ניט קיין פאגראמען אויף'ן פוי-לישען אידען דערפאר וואס ער געהט נאך'ן בעל שם'ס שיטה, אדער אויף'ן ליטוואק ווייל ער געהט נאך'ן ווילנער גאון'ס שיטה, מען שלאגט און פלאגט אלע אידען גלייך, זיי ווייסען ניט פון פוילישע, רוסישע, ליטווישע, דייטשע און טערקישע אידען, ביי זיי זענען אלע אידען — אידען ווי דער אמת איז.

אלזא אין גרונד פרינציפ זיינען מיר אין אוים פון די פרעמדע ווירקליך סאל-דאריש נאר צווישען זיך און פאר אונז-ערע אינטערעסען זענען מיר ליידער געטיילט און געשפאלטען.

וואס זשע איז די עצה? ס'איז ניטא קיין עצה! אזוי לאנג עס וועלען עקזיס-טירען אידען פון פערשידענע לענדער אזוי, לאנג וועלען זיין פערשידענע דעות. דא אין אמעריקא מוז די אידישע אונאייניגקייט נאך מעהר פולט ערשיי-נען ווייל אהער לויפען אן אינדיוויד-יום'ס פון אלע לענדער. דאך אבער ליענט פאר'ן אמעריקאנער יודענטום יא בעהאלטען א שטיקעל עצה און דאס איז: — דער שמעלצטאפ! איך מיין ניט דעם שמעלץ טאפ אין זינן ווי זאנג-וויל, זאנדערן איך דענק דאס אין צווי דריי דורות וועלען זיך אט די אלע פוי-לישע, רוסישע, דייטשע און ליטווישע אידען פארשמעלצען אין איין און איינ-ציג אמעריקאניש יודענטום.

דאס וועט אבער נאר דאמאלס גע-שעהן ווען דער שוואכער אידישער בוים וועט ניט אין דער צייט פון צווי דריי דורות איבער געפרעסען ווערען פון'ם אמעריקאנער זיידען ווערעמיל: אסימי-לאציע.

דוד פינסקי.

דער שווינגער.

(א קאפיטעל פון אן אנגעהויבענער ערצעה-לונג „דער שפיאן").

דאס איז געווען איינער, וועלכער איז געבארען געווארען א זעהר פרייער מענש צו זיין, פיעלייכט א קינסטלער, און דאס לעבען האט איהם פאר איין ארבייטער געמאכט.

זיין נשמה האט געלעכצט נאך שיינ-הייט, און ער האט געליעבט די בלוי-קייט פון דעם הימעל און דאס גרין פון די פעלדער. דער וועג צום חדר איז גע-ווען קורץ, און דער וועג צום וואלד זעהר לאנג, און ער האט אפט אויסגע-קליעבען דעם זעהר לאנגען. דארטען האט ער געקאנט ארומגעהן שטונדענ-ווייז אהן איין אבשטעל, און אין איהם האט עס געזונגען—שטיל שטיל, ווייל זיין אויער איז געווען אנגעשטרענגט צו כאפען אלע די פיעלע טענער, וועל-כע האבען זיך געטראגען צווישען די בוימער אויבען און אין דעם גראז אונ-טען, און מיט זיין שטילען זינגען האט ער בלויז אקאמפאנירט. — אדער ער האט זיך געקאנט אוועקלעגען אויף'ן רוקען ביים זוים פון וואלד, אדער טיעף אין וואלד אויף דעם גרויסען אויסגע-האקטען פלאץ, און קוקען ארויף צום בלויען הימעל — קוקען, צוהערען-זיך און שטיל אין זיך זינגען, שטונדענוויז, שטונדענוויז. צייטענוויז פלעגט ער ארייגרוקען די האנד אין קעשענע און אפברעקלען א שטיקעל פון דעם ברויט, וואס די מאמע האט איהם מיטגעגעבען אין חדר, און לעגען עס אין מויל, אהן א בעשטימטען ווילען עס צו טון, אהן א בעשטימטען געדאנק, נישט איבער-רייסענדיג אין זיין שטילען געזאנג, ניט אראבנעמענדיג די אויגען פון הימעל.

אפטמאל פלעגט ער בלייבען ביז א שטיק אין דער נאכט, די פינסטערנים האט איהם נישט אויפגעשרעקט. ער האט ליעב געהאט צו זעהען, ווי זי לאזט זיך אראב. זיין אויג האט נאכגע-פאלגט אלע ענדערונגען אין די פאר-בען פון דעם הימעל, קיין איין מאמענט האט ניט געטארט פערלארען געהן פון איהם. — און אט בעווייזען זיך די שטערן! דאס זיינען געוועזען זיינע בעסטע חברים. אויף דעם רוקען איז ער געלעגען און האט געקוקט אויף זיי, נעצעהלט זיי, סמנים געמאכט זיך, אום צו דערקענען זיי, דורכגערעדט זיך מיט זיי, בעפריינדעט זיך. די וואלקענס, די גרויסע און די קליינע, וועלכע האבען ארומגעשפאצירט איבער די בלויקייט פון דעם הימעל, האבען איהם נישט געשטערט. דאמאלס האט ער געשפיעלט מיט זיינע שטערן אין בעהעלטענים.

ביז ענדליך פלעגט ער זיך דערמאנען, אז אין דער היים מוז מען איהם זוכען. א פרעמדער ווינד האט איהם בעריהרט, אדער א פרעמדער קלאנג האט דער-גרייכט צו איהם. דאן פלעגט ער אויפ-שטעהן לאנגזאם, גאנץ לאנגזאם און געהן צוריק אין שטאדט. איינמאל איז ער געבליעבען דרויסען די גאנצע נאכט, ווייל ער האט געוואלט זעהן, ווי די הי-מעל פארבען בייטען זיך פון דעם ביי-נאכטיגען טונקעל-בלוי אין דאס טאגי-גע העלבלוי, און ווי די שטערן פער-שווינדען האט ער געוואלט זעהן, און ער האט געוואלט וויסען, ווי עס שלאפט דער וואלד און ווי ער וואכט אויף אין דער פריה. ער איז די גאנצע נאכט אויפגעווען. די אויגען האבען זיך איהם געקלעפט און ער האט זיך גע-ראנגעלט מיט'ן שלאף. ער איז אויפגע-שפרונגען און דורכגעלאפען זיך יעדע ווייל, ווען דער שלאף האט געהאל-טען אין זיינען איבער איהם. און אין דער פריה איז ער אוועק אהיים א גליק-ליכער און צופריעדענער, און ער האט געטראכט מעהר פון דעם, וואס ער האט געזעהן און געהערט די נאכט, ווי פון דעם, וואס עסווארט אויף איהם אין דער היים.

די דאזיגע נאכט איז געווען די ווענ-דונג אין זיין לעבען. די עלטערן האבען זיך פון איהם מיאש געווען. „ווען דו ווילסט נישט געהן אין חדר, טיק געה צו אל די שווארצע יאהר און ווער א בעל מלאכה!"

און עס האבען זיך אנגעהויבען די שווארצע יארען. די מאמע האט אנגע-זאגט דעם בעל-הבית, אז א קליפה זיצט עפעס אין דעם אינגעל, עס ציהט איהם צום וואלד, ער, דער בעל-הבית, זאל זעהן ארויסשלאגען פון איהם די קליפה. און דער בעל הבית האט נעזאגט מיט א הארטען טאן: „ניש'קשה, ביי מיר וועט ער שוים זיצען, נישט לויפען אין וואלד".

פון דאמאלס אן האט ער דעם וואלד זעלטען געזען. נור א שבת אדער א יום-טוב. ער האט געבענקט נאך איהם, נאך דעם מאדנעם געדויש אין איהם, וועל-כער איז דאכט זיך שטילער ווי די שטילסטע שטילקייט. און ער האט גע-בענקט נאך די שטערן. אין שטאדט האט ער זיי גארנישט דערקאנט. זיי זיינען געוועזען ווי איינגעאיינגט.

אויך איהם איז נישט געוועזען צו דערקענען. ער איז ווי קלענער. ווי איינ-געצויגען געווארען, א טיעפער טרויער איז געלעגען אין זיינע אויגען, און זעל-טען האט ער געשמייכעלט, זיין שמיי-כעל אבער איז געווען דער שמייכעל פון א ליידענדען מענשען.

די יאהרען האבען זיך געמעהרט. פאר דער צייט האט ער דעם וואלד נישט פערגעסען, אבער ער האט זיך פון איהם דער ווייטערט. ווי א בן מלך איז ער געוועזען, וועלכער איז אין זיין קינדהייט אוועקגערויבט געווארען פון דעם פאלאץ פון זיינע קעניגליכע על-טערן און ערצויגען געווארען אין א פינסטערן שטיבעל פון עלענד און נויט, און טראכט יעצט אין זיך ארום דאס ווייטע, קוים קענטיגע בילד פון דער פערלארענער פראכט. זיין נשמה איז פער'אבל'ט געווארען. זי האט געטרא-גען אין איך זיך א גרויסע בעליידיגונג. ער האט אויסגעמידען די ארומיגע מענשען ער איז געוואקסען אהן חברים און איז אויסגעוואקסען א גרויסער שווייגער, זיין נשמה איז ווי איינגעשלאפען.

טער, אזוי דרינגענד, דאס עס איז אפילו קיין צייט ניטא צו בעראטהען זיך מיט איהם, קיין צייט ניט פאר א פלעבים-ציט... נאטירליך, ערקלעהרט מען עס איהם אזוי, ווייל מען האט מורא אז ער וועט ניט נעבען זיין הסכמה אויף דעם פלאן פון דער רעגיערונג. אבער די זאך איז דאך פון אויבענאויף: ווען ענגלאנד וועט פאר דעם געלד בויען קריגענס שי-פען, וועלען זיי ניט קענען פערטיג ווערען פריהער ווי אין נאך דריי יאהר יאהר ארום, כאטש די הילף איז פון אזא מאמענטאלער „דרינגליכקייט", דאס מען וויל דעם לאנד פערלייקענען דאס רעכט צו קענען ארויסזאגען זיין מיינונג וועגען דעם.

הומאר — שבת אויבס — וויץ. סאטירע.

שבת אויבס

נאָטיצען פון דער וואָך.

פון א נארד ענדער.

וואס א איד קען זיך פערגינען צו זאגען! מיר מיינען טאקע מר. יאמפאלסקי'ן: א איד קומט צוגעהן מיט אן „ארטיקעל" און דרשנ'ט אפ „יאה עניותא לישראל", דאס הייסט די טאָרבע פאסט זיך צום אידען.

אַ-נו-קאַ מר. יאמפאלסקי, ווארפט נור אקאָרשט אראפ דעם פוטעריל מיט'ן קאלנער און ציינט א סעמפעל פון צופאסונג...

* * *

און אזא איד וויל נאך ווערען פרינציפאל פון דער נייער תלמוד תורה.

וואס מיינט ער זיך, מיר וועלען צוריק אריפערמופען אין דעם סטייפעל אויף אייקינס סטריט?!

* * *

די נייע תלמוד תורה האט אדווערטייזט פאר לעהרערס, בעמערקענדיג דערביי אז די אפליקיישאנס מוזען זיין געשריבען אין העברעאיש.

אפנים די דירעקטארען פון תלמוד תורה ווייסען ניט פון דעם סוד אז אויך א אידישער לעהרער קען זיין סמאַרט גענוג צו דינגען א מענשען צו שרייבען פאר איהם אפליקיישאנס אהן גרייזען.

* * *

די פראגע איז יעצט: ווער וועט זיין דער נעקסטער פרינציפאל פון תלמוד תורה?

וועל, קיין נביאות וועלען מיר ניט זאגען ו ו ע ר עס וועט זיין דער פרינציפאל. נור דאס קענען מיר זאגען זיכער, אז עס וועט געוויס זיין ד ע ר, וועמען די דירעקטארען וועלען אויסקלויבען.

* * *

אלזא, יעצט איז אין די סטייטס ערוועהלט געווארען אלס פרעזידענט א דעמאקראט.

מיינט איהר אפשר אז ער וועט זיין חלילה בעסער פון דעם פאריגען, דעם רעפובליקאנער? האט איהר במחילה א גרויסען טעות! אט איז ביי אונז אין קענעדא געווען פונקט פערקעהרט די געשיכטע: די קאנסערוואטיווען האבען געזיגט איבער די ליבעראלען און... אט נאט אייך א שמעק טאבאק פאר פיירען.

* * *

דער סאציאליסטישער וואוט אין די סטייטס איז דיזען יאהר פערדאפעלט געווארען.

דאס איז איינער פון די שטארקסטע פאקטען — זאגען מיר — אז די מענשען ווערען וואס ווייטער קלוגער.

* * *

ביי איינינע בעקערס אין דער נארד ענד האט מען פארינע וואך קאנפיסקירט פיעל ברויט, דערפאר וואס זיי האבען ניט אויסגעהאלטען די ריכטיגע וואג.

אויב מען זאל זיך גוט א נעהם טהאן צו נאכקוקען אויף דער וואג און מאס, קען אין א שעהנעם פריהמארגען כמעט גאנץ שטאדט קאנפיסקירט ווערען און דאן קען נאך חלילה גאנץ וויניפעג אויסשטארבען פון הונגער. איז שוין ניט גלייכער לאזען זיי צורוהה?

* * *

דער וויס פרעזידענט פון די סטייטס שערמאן איז מיט דריי טאג בעפאר די עלעקשאנס געשטארבען.

כ'לעבען ער האט געטהאן א גלייכע זאך. אלענפאלס קען איהם יעצט ניט פערדריסען אזוי ווי טעפט'ען און רוזוועלט'ען וואס האבען געבעך פערלארען אזעלכע גאלדענע דזשאבס.

* * *

דער סאציאליסטישער קאמפיין אין די סטייטס האט געקאסט א דרייסיג טויזענד דאלאר.

אויסרעכענענדיג נאך דעם צאהל שטימען וואס די סאציאליסטען האבען געקראגען דיזען עלעקשאן, מאכט אויס ביי דרייסיג סענט פאר א וואוט. נו, איז שוין א וואונדער וואס די סאציאליסטען האבען בלויז געקראגען ביי א מיליאן שטימען?

* * *

ווי די צייטונגען מעלדען, זיינען היינטיגען יאהר אין רוסלאנד פארגעקומען 12 טויזענד שרפות.

פיי-נאַש! 12 טויזענד שרפות! און דער צאר איז נאך אלץ ניט פערברענט געווארען.

* * *

אין א שטעדטיל אין די סטייטס האט מען א 10 יעהריגען באי ארויסגעטריבען פון סקוהל דערפאר וואס ער האט זיך ענטזאגט צו בעגריסען די אמעריקאנער פלעג.

כ'לעבען, פונקט ווי אין רוסלאנד! א וואונדער נור וואס מאנכע דענקען אז אמעריקא איז א פרייערע מדינה ווי רוסלאנד.

* * *

„דהי פיאנער", דער אפיציעלער סטאטיסטישער ארגאן וועגען שיכרות אין קענעדא, מעלדעט אז פאר די לעצטע יאהרען איז אין קענעדא די צאהל פון שיכורים געוואקסען אונגעהויער גרויס.

וואס איז דא דער וואונדער? אז אלע מאנטאג און דאנערשטאג איז דא עלעקשאנס און מען געוועהנט צו דעם עולם צום ביטערען טראפען.

* * *

א רעווערענד האט אין היגען „קאנגרעגיישאנאל טשורטש" ערקלעהרט פאר זיינע צוהערער אז ער גלויבט ניט אין גהינם און גן עדן און נאך אזעלכע נארישקייטען.

נו, זיין מזל וואס ער האט דאס ערקלעהרט „ביניהם", ווען ס'טרעפט ביי אונז, וואלט ער זיכער ניט גוט אפגעשניטען.

ביים יובילעאום פייערונג.

פון בילדאהוער.

א איד זעהט די פיקטשור פון דר. זשיטלאווסקי אויף'ן הענדביל און גיט א ציה מיט די אקסעל: „שוין ווידער דא. ס'האט איהם פאליובט דעם דאקטאר אונזער שטעדטיל".

* * *

— וואס איז עס 25 יעהריגער יובילעאום? — פרעגט א פרוי איהר מאן, זיצענדיג אין קווינס טהעאטער לעצטען זונטאג אבענד.

— דער מאן וואס וועט רעדען — גיט דער מאן איהר צו פערשטעהן — איז אלט געווארען 25 יאהר.

— טא וואס זשע איז די גדולה? — איז די פרוי אונצופריעדען.

— ווארט, ס'טו זעהן.

ס'קומט ארויס דער פיעדלער, פראפ. וואן מייער.

— זעהסט א מין שפיעלען און בכך הכל 25 יאהר אלט.

* * *

— וואס איז עס אזוינס א פעסט רעדע? — פרעגט א איד ביי זיינעם א שכן זעהענדיג ווי כאזאנאוויטש איז ארויסגעטראָטען אויף דער פלאטפארמע.

— וואס איז דא ניטא וואס צו וויסען: א פעסטער מענש אז ער האלט א רעדע הייסט עס א פעסט רעדע.

* * *

— בלויז 2 דאלאר פאר 4 בענדער זשיטלאווסקי'ס ווערק! — שרייט אויס דער טשערמאן.

— א שעהנע מציאה — רופט זיך אפ א ווייבעל מיט א שטרויס פעדער — כ'האב אנומעלטען געקויפט 6 ראמאנען פאר 75 סענט. און איהר זאלט זעהן ס'אר א גראבע ביכער!

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיל קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

עס איז כדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) אז אטרובין בראדערס' סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,

2) אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,

3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיגסטער פרייז,

4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוך ווארג איז אפ טו דייט.

אלערליי לייכטער טליתים, ספרים א. ד. ג.

איז יעצט צו קריגען צו בילינער פרייז ב י י

ברוך טשערניאַק

תפילין, רצועות און אלעס אין דער ליין קענט איהר בעקומען צו יעדער צייט.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,

האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

וויכטיגע נייעס פאַר דזשאָנק פעדלער.

אויב איהר ווילט מאכען מעהר מיט 5 ביז 10 דאלאר א וואך פון אייער סחורה, זאלט איהר טרייען האנדלען מיט מיר.

פאלגענדע פרייזען צאהל איך:

קעסט 75 סענט א הונדערט.

סטאוו פייט 55 סענט א הונדערט.

ראט אייזען 40 סענט א הונדערט.

לעד 4¼ סענט א פונט.

רענס 80 סענט א הונדערט.

אויך ווערט פערלאנגט א מיידעל אדער א באי אלס סטענאגראפער. גוטע וויידזשעס צום ריכטיגען מאן.

אויך ווערט פערלאנגט גוטע און פלייסיגע ארבייטער.

ב. שראַנגע

קאר. פרינצעס און סוטערלאַנד

גוטע האָלץ

פערשפארט ארבייט. און גוטע האלץ קענט איהר נור קריגען ביי

122

A. D. Libman & Co.

1096 Main Street

Phone St. John 1311

וידבר אל העצים והנחלים

אז איהר שמועסט וועגען האלץ און קוילען, פערגעסט ניט אז

ש. פרענקעל'ס

פלאץ פאר האלץ און קוילען איז אין

335 דאפרין עווענו

פהאן סט. דזשאהן 355

זלמן זאסלאַווסקי'ס בוטשער שאפּ.

מיין בוטשער שאפ איז אין דעם זעלבען פלאץ וואו עס איז פריהער געווען די קאאפעראטיווע בוטשער שאפ, קאר. דאפרין און ראבינסאן סט. דאס בעסטע פלייש פערקויף איך צו מעסיגע פרייזען. יעדער ווערט בעהאנדעלט אויף'ן בעסטען אופן. אלע ארדערס דעליווערט.

זלמן זאסלאווסקי.

37 פאוערס פהאן סט. דזשאהן 2190

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס

שיפסקאַרטען — שיפסקאַרטען

פרייזען פון יוראפ:

פון ליבוי קיין וויניפעג	$53.00
פון אנטווערפען אדער ראטערדאם קיין וויניפעג	$52.00

פרייזען אהיים קיין יוראפ:

פון וויניפעג נאך ליבוי	$68.25
פון וויניפעג נאך קראקוי	$70.65

געלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

סנעפס אין הייזער און לאָטס

מאונטין עווענו, נעבען אייקינס סט., 5 רום קאטעדזש און 50 פוס לאט, א גרויסער סנעפ — $3.200

אנטלאנטיק עוו., נעבען סאלטער סט., 5 רום קאטעדזש און 50 פוס לאט, בלויז $2.300, א גוטער סנעפ.

מיר רעפרעזענטירען די בעסטע און די גרעסטע פייער אינשורענס קאמפאנס.

קומט אריין און רעדט זיך איבער מיט אונז.

פענסאָן און שיללער

שיפסקארטען און ריעל עסטייט אפיס

854 Main Street — Phone St. John 162.

קווייקער וואַשינג קאָמפּאַני

מיר וואשען אלערליי גרעט צו 3 סענט פער פונט, מיניזומום פרייז 75 סענט,

נור 3 טעג אין וואך: דאנערשטאג, פרייטאג און שבת.

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך 4 סענט פער פונט, מינימום פרייז 1 דאלאר.

42

QUAKER WASHING CO.

Logan avenue — Phone Garry 3674

כאַפּט אַריין אַ מציאה.

יעצט האבען פייפערהענגערס די בעסטע געלעגענהייט צו קריגען אלערליי וואהלפייפער צו זעהר א בילינער פרייז. אין מיין סטאק וואהלפייפער געפינען זיך די שעהנסטע דיזיינס. קומט און זעהט און איבערציינט אייך. אויך אלערליי פארב, גלאז און אלעס וואס פאדערט זיך צו פייפערהענגינג און פארבען.

M. Donner & Co. 847½ Main Street

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער-קאַסעס און קעש רעדזשיסטערס

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערציינגען.

50 Princess St. Winnipeg, Man.

קאָרד האָלץ

גרינער און טרוקען געשניטענער פאפלאר

צוויי קאָרדס $10.50

The Empire Sash & Door Co., Ltd.

Henry avenue, East. — Phone Main 2510

דעם „איד" איז צו בעקומען אין פיפעלס בוק סטאָר

אַ וואָרט פון אַ פרוי.

פון אמ"ה.

נפורים! איך מוז אפטמאל א שמייכעל טהאן — אן עבירה וואס איך האב קיין וואנסען ניט, איך וואלט געשמייכעלט אונטערן וואנסע — זעהענדיג דעם העלדענמוטה פון אייך, הויכמוטהיגע הויזען טרעגער. ביער טרינקער און — פערצייהעט — ליבע ערקלעהרער.

ווייל אפילו דאס לעצטע האט איהר דאך — א דאנק אייער העלדענמוטה — ביי אונז צו גענומען. מיר — ווישען אונז זאל עס בלייבען — ווייסען דאך ווי ווייט די שטארקייט פון אייער ליעבע דערגרייכט. און, דער עיקר, אויף וויפיעל זי האלט אן; אין אלנעמיין זיינען מיר, צווישען פיער אויגען געשמועסט, גוט בעקאנט ווי רייך, ווי הייליג אייער ליעבע איז.

ניט איין מאל האב איך רחמונת אויף דער מיידעל, וועלכע איז פון א מאנסביל, א ענזיל־שמירער בעטיטעלט געווארען אלס דער גאט פון ליעבע: דאס גאטען־מיידעל פערקלויבט זיך ארונטער צו'ן אייך, ליעבע זכרים לעזער, אונטערן לייבצורדעקעל. שטעלט איהר זיך פאר ווי זי ווערט נעבעך דערשטיקט פון די סיגארען, סיגארעטליך, ליולקעס און פון דעם טשוי טאבעקא? נאכהער מוז זי זיך נעבעך טובל זיין אין א פעסיל ביער. ס'ווערט איהר הארב אין דער נאז, פערווארפט זי מיט איהר שעהן צעפיגען קאפ. איהרע ליפעלעך ווערען בלוי, איהר געטאקט נעזעל רויט, איהרע בולט'ע בריסט איינגעשרומפען און בררר... א טרונק בראנפען א טשמאקע מאבעקא און ווידער א גלאז ביער.

אָ, אויף נאמנות איך וואלט קיין געטין ניט געוואלט זיין און וואלט ניט געוואלט ביי אייך האלטען לאדזשי אפילו איין טאג...

איהר, אבער — עס טרעפט אפט — ווערט דוקא אין אזא צייט א גרעסער מחותן מיט'ן טאבאק און ליקאר סטאר. גראד ווען דאס שעהנע געטין-מיידעל לאדעט זיך איין, ווי ניט איז, א שטיקעל מקום מנוחה ביי אייך, דאן ווערט איהר מלא שמחה און — — איהר גיסט אין סמוקט. טרעפט אז איהר פערליערט די שמחה אין אזא צייט, דאן — וואס איז דא פאראן פיעל צו בדייען — דאן מוזט איהר דאך פערטרינקען אייערע צרות, אבשווינקען זיי און דערווייל ווערט דערטרונקען דאס שעהנע מיידעל, די געטין פון ליעבע, ביי אייך אין הארצען...

ארימעס, ארימעס מיידעל, א מצוה געה ניט וואו מען דארף ניט! וואס ווייס א אידענע אויף תכלת? וואס ווייס א פרוי וועגען פייטען זיך, וועגען זאגען דעות אין פאליטיק, וועגען סאלון און טאבאק סטארקעס, וועגען קארופציאן און בודעל, וועגען הויזען און סוספענדערס?— נאטהינג!

און דערום טאקע קומט מיר אן אזוי שווער איידער איך ערלויב זיך, ארימע דיענסט מויד, אריבערצוטרעטען די שוועל פון אייער קודש קדשים, פון אייער שרייב טעמפעל, וואו איהר שרייבט, איהר לייענט, איהר קיבעצט זיך און וואו איהר מאהלט אונז עלענדע אין אזעלכע פארבען ווי אייך לוינט זיך און וועלכע קענען ביי אייערע וואנצע קאלענען ארויסרופען א שמייכעל.

טרעפען אבער אמאל צייטען ווען מיינער זאל לעבען פערשפיעלט זיך שפעטליך אין א פויקער, פער'כוסה'ט זיך ערגיץ ביי א פאליטישען מיטינג, און דאן לעג איך אוועק די מערוזשע נאדעל, וויש אויס מיינע שפאקולען און נעהם א קוק טהאן וואס טהוט זיך דארטען ביי אייך וואס זינגען אייערע פוינלען, וואס שפיעלען אייערע צימבלער, וואס זאגען אייערע רעדנער און וואס מאכען אייערע מסוכן'ע העלדען.

און אָ, גאט מיינער, גיב מיר גאנצע זייטען, גיב מיר א שטארקעס הארץ און גיב מיר כאטש איין מאל ח״י טרינקבראנפענס און זאל איך קענען א לאך טהאן אז עס זאל אבהילכען אין אלע ניט געלעכערטע אויערען, אין די אויערען וואס טראגען ניט קיין פעריל...

אין א ליעדעל בעט זיך א פאעט. א פאעט, א אידישער געוועהנליך, מיט א קרענקליך פנים, מיט אויסגעלאשענע, שטענדיג פערשלאפענע אויגעלעך, לאנגע ניט געקעמטע האר, צופארשטענע טשויבקעס און מיט אויסגעקרימטע שיך און מיט א ווייכער סעקאנד־הענדיגע העט — א פאעט וואס קען אייך גיכער אויסרעכענען וויפיעל האט ער אין זיין לעבען פארלעך־ציטעס געגעסען, אבער באין אופן וועט ער אייך ניט אויסרעכענען וויפיעל מאל הוסט ער אין א שטונדע... — בקיצור: א פאעט בעגאבט פון גאט, זינגט און בעט זיך: „היינט קומט און נעהמט מיין ווייב און מארגען קומט און איך גיב אייך מיין לייב'...

זיין לייב! מאמעלעך, זאל מיך גאט ניט שטראפען פאר די רייד: „זיין לייב!' איך פערמאך די אויגען און שטעל זיך אויף איין מינוט פאר דאס לייב פון אזא נפש. ברודיג, הושך, פאר וואסען לאנג קיין וואנע ניט גענומען...

און „זיין ווייב' — סאי מיסטער, ווען האט איהר אנגעהויבען לעגען תפילין? זייט ווען האט אייך די מאמע אנטוויינט?

„זיין ווייב. ער האט א רעכט איהר צו שענקען! ער ווערט גרויסמוטהיג, ציהט זיך אויס ביי דער מיסעס אויף דעם וואנצען־בעטיל, דעקט זיך אריבער מיט'ן פיזשאקעל און שענקט מתנות.

„א, דו גרויסער גאט פון פאעזי און גראמען פלעכטער, האסטו אסך אזעלכע מילדע מחותנים בעשאפען צווישען די ביער טרינקער?

איך וואלט א בעלן זיין נעהמען אמאל איינעם פון זיי אין א זייט, איהם אוועק שלעפען אין א ראג גאס און איהם אנציינען ווי עס דרעהט זיך ארום א מאגער קליין ווייבעל פארביי די פענסטער פון איהרער א חברט'ע וואו עס זיצט און פערברענגט גאנץ געמיטלעך איהר מאן און זי דרעהט זיך פארביי הין און הער און איהר שפאן ווערט וואס אמאל אלץ זיכערער און פעסטער, און איהר ברוסט און הארץ ווערט וואס אמאל ברייטער און ברייטער און איהר קאפ ווערט וואס אמאל העכער און העכער און איהר גייסט שוועבט וואס אמאל לייכטער און גרייכט באלד אין די הימלען און מיט א שטימע וואס ענבערט די וואלקענס און צושניידט פאר שארפקייט די כמארעס לאכט זי זיך פאנאנדער פון דער גבורה פון אייערע ביער טרינקער און מיט דעם שטאלצען בעוואוסטזיין פון א געטין שרייט זי אוים: „קניהעט איהר ביער טרינקער! לעגט אוועק אייערע קעפ צו דער ערד און זאל א פרויען פיסעל איבער אייך איבערשפאנען, און זאל א פרויען הענדטיל צו ענבערן אייער אויער צו דעם ביישטידעל פון דער טהיר און אייך זאגען: דער אויער וואס טראגט ניט קיין פעריל און דיימאנדע אויערינגלעך זאל זיי קיינמאל ניט טראגען! דער אויער וואס הערט זיך צו צו דעם קליינליכען עגאיזם און מיזעראבעלער זעלבסט ליעבע מיט אזוי פיעל אויפמערקזאמקייט וויפיעל א פעדלער צו דער אנגעבאטענער פרייז, אזא אויער זאל קיינמאל ניט פיהלען דאס צארטע קלינגען פון דיימאנדענע רינגען און פון גאלדענע הארפען קלאנגען וואס עס פיהלט דאס טעפיל ווייבעל בעת זי לעגט אוועק איהר צארט הענדטיל אויף איהר עגאיזם און ציהט אוים איהר אויער מיט דיימאנדענע אויערינגען צום קלאנג פון מלאכים פון הימעל וועזענס! קניהט איהר הויזען־טרעגער! פאלט כורעים איהר העלדישע פיינלינגע און שוועכלינגע אויב איהר זייט נור פעהיג צו אנערקענען אייער שוואכקייט און אבצושעצען א פרעמדענס הויכמוטה!

א מענש דארף זיין — א מענש! (און דוקא ביי זיך, ניט ביי יענעם)

מאנכער וועלכער לויפט ארום אויף לופט שיפען, וואלט פיעל שנעלער נעקומען פארווערטס, ווען ער זאל אבשטייגען און געהן צו פוס.

בריעף קאַסטען.

א. מערין. — מיר אינגארירען „יענע חברה' פרופירט אונז צו שיקען עטוואס וועגען אנדערע ענינים.

מ. זילבער. — גערעכט זייט איהר: אזעלכע ספסוכים און געשלעגע טארען ניט פארקומען. אבער אויב אייך געבען פלאץ, דאן מוז מען אויך דעם צד שכנגד געבען פלאץ, איהר וועט וועלען ענטפערן און אזוי וועט זיך פערציהען א לאנגע און דערצו א הייסע דעבאטע וואס וועט קיינע נוצען ברענגען אויסער זלזולים.

איך א גאסט אויף א וויל. 1) מיר וואלטען געקענט, לויט רעדאקציאנס רולס, פאדערן פון אייך א נאמען און זאנאר אדרעסע. (אנדערש קען קיין זאך ניט געדרוקט זיין), 2) מיר וועלען אייך דאנקבאר זיין אז איהר זאלט האלטען אייער פערשפרעכען און אונז צושיקען אן ארטיקעל אדער מעהר וועגען אזעלכע ענינים וואס איהר זאלט ניט דארפען בעהאלטען אייער נאמען.

מאריס שיין. אויב איהר זייט אין ת'ת ניט געווען, היינט ווי אזוי ווייסט איהר צי דער סדר הלמוד איז גוט, אדער ניט?

פ' בערגמאן. ענטשולדיגט אונזער שפעטען ענטפער. מיר וועלען דאס אין אכט נעהמען אזוי גיך ווי מיר וועלען איהם זעהן.

י. ירושלמי — 1) זעהט דעם ענטפער צו מ. זילבער. 2) מיר זיינען ווייט פון דיעזען ענין און ווילען זיך להלוטין ניט מישען.

באַרדען'ס קאבינעט רעארגאניזירט.

דער בארדען קאבינעט איז רעארגאניזירט געווארען און מר. מאנק'ס פלאץ איז פערנומען געווארען פון מר. לואיס קאדער, ק. ק., מעמבער פאר האשעלאגא. דער קאבינעט בעשטעהט פון פאלגענדע: האנ. ראבערט ראדזשערס, פאבליק ווארקס; דר. ראש, אינלאנד מיניסטער און מר. קאדער, סעקרעטער אף סטייט. יעצט וועט דער פארלאמענט זיך זיכער קענען עפענען דעם 21טען נאוועמבער.

די קריעגס מאכט פון די לענדער וואס פיהרען יעצט מלחמה.

טערקיי:	
בעפעלקערונג	25.000.000
ארמעע	831.000
הארמאטען	762
קריעגס שיפען	50
גריכענלאנד:	
בעפעלקערונג	2.700.000
ארמעע	100.000
הארמאטען	152
קריעגס שיפען	43
בולגאריען:	
בעפעלקערונג	4.200.000
ארמעע	325.000
הארמאטען	372
קריעגס שיפען	10
סערביען:	
בעפעלקערונג	3.000.000
ארמעע	230.000
הארמאטען	264
מאנטענעגרא:	
בעפעלקערונג	230.000
ארמעע	30.000
הארמאטען	60

מילך אהן קיה.

מען זאל פראדוצירען מילך אהן קיה — דאס איז „דהי לייטעסט' אין דער וועלט פון ערפינדונגען.

דיזער נייער ערפינדער איז א דייטשער געלעהרטער. די מילך וועט אין איהר קוואליטעט זיין אזוי גוט ווי די מילך פון א קוה אויב איהר ווילט, נאך בעסער, ריינער און געזונטער און זי וועט פראדוצירט ווערען נאר פון פערשיעדענע גרינסען און פלאנצונגען.

דיעזע וואך וועט מען ברענגען אין לאנדאן סעמפעלס פון דיעזער מילך און די גרעסטע עקספערטען וועלען זי קענען אנאליזירען און אליין איבערצייגען זיך אין איהר קוואליטעט.

דריזור'ס ריידוואוד לאַגער.

די בעסטע אין מארקעט.
געמאכט ביי די בעוואוסטע
Golden Key Brand
Aerated Waters Ale
and Stout
Winnipeg, Manitoba.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכטע פיימענטס, גוט פאר גארטען, בעריי. אין גיכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. Phone Main 9451

גוט געלד קען מען פערדיענען ביים פערקויפען ריעל עסטייט

מיר צאהלען גוטען קאמישאן צו פעהיגע מענשען. זיך ווענדען צו

The GREAT ATHABASCA LAND CO.

קאר. מיין און דזשארוויס. 44)

: : זעכציג לייט געזוכט : :

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולערנען. טולס פריי און ווידזשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון 16$ ביז 20$ וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאַקיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי
The International Barber College
אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר ווערסט מיין סט.

א וועק זייגער וועלכען מען דארף ניט אנציהען מעהר ווי איין מאל אין 8 טעג, אן עכט פראנצויזישע ווערק, ניט קיין עמיטיישאן, א גוט ניקעל קייס מיט בראנז טרימינג, גאראנטירט פאר צוויי יאהר צו האלטען ריכטיג צייט.

א גרויסען סטאק דיימאנדס, פערשיעדענע ווערטהפולע דזשולערי, וויקטאר גראמאפאנס, רעקארדס פון וועלט בעריהמטע הזנים. מיר האבען עקספירענס מענשען צו פערריכטען זייגערס, דזשולערי און גראמאפאנס.

A. BREGER & YAMROM, 810 Main st.

נייע אדער פיקסען

דזשולערי, זייגערס

נ. טשערניאק

876 מיין סטריט.

דר. ס. ג. טהאמפסאן

ספעציאליסט אין מעדיקאל עלעקטריסיטי, עקס שטראהלען, וויברעסאר, מאסאזש. מיר האבען די מאדערנסטע אינסטיטושאן אין וועסטערן קענעדא. מיר היילען הויט, ווי אויך כראנישע קראנקהייטען, איהר פיהלט קיינמאל קיין וועהטאג ווען מיר קורירען אייך. ליידי אסיסטענט. ליטעראטור געשיקט פריי ווען איהר פרעגט נאך אין
311 Enderton Blk, Portage & Hargrave.
121) Phone Main 2544

פריוואַט בוק־קיפינג געלערענט.

איין מאל אדער צוויי מאל א וואך אין אבענד. לעטערס שרייבען, טייפרייטינג זיך ווענדען שריפטליך
GORDON, 703 Main Street.

רייטס פאַר אַדווערטייזמענטס אין „איד"

פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פיידזש יעהרליך 50 ס.
קהל'שע אנאנסען 25 און 30 ס.

עס פאָדערען זיך לעהרער פיר דער תלמוד תורה.

אלע אפליקיישאנס זאלען געשריבען ווערען אין העבראיש. שרייבט אייער פראקטיק, רעקאמענדאציעס, ווי אויך אייערע שכירות. די צייט פון לערנען איז פון 4.30 ביז 8 אוהר אבענד. אלע אפליקיישאנס קענען גלייך געשיקט ווערען אויף'ן פאלגענדען אדרעס:

The W. H. F. S.
C. o. J. Cherniack,
319 McGregor Street,
Winnipeg, Man.

ערקלעהרונג פון דער תלמוד תורה באָרד.

אויף א רעגעלען מיטינג פון דער דירעקטארען בארד פון דער תלמוד תורה איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען אז א פרינציפאל פאר דער תלמוד תורה וועלכעס האלט אין פערענדיגט ווערען, וועט ערוועהלט ווערען ניט דורך דער יעצטיגער דירעקטארען בארד, זאנדערן דורך די מעמבערס זעלבסט, אדער דורך זייערע פארשטעהער און ניט פריהער ווי נאך דער ערעפנונג פון דער נייער געביידע.

י. טשערניאק, סעקר.

בעריכט פון די ליידיעס איד סאסייעטי.

די ליידיס איד סאסייעטי פון בית יעקב שוהל פון דער נארד ענד האבען געראפעלט א ווערטהפאלען סילווער דיש. אין דעם האבען אנטהייל גענומען מרס. בלום און מרס. ארעצקי. מרס. בלום האט פערקויפט פאר 38 דאלאר טיקעטס און מרס. ארעצקי פאר 4 דאלאר. דאס געלד האט מרס. בלום איבערגעגעבען צו מרס. ארעצקי אין דער טרעזשורי. דאס געלד געהט פאר אן ארימער און נויטליידענדער פאמיליע, געוווינען האט עס היימאן ריפסטיין.

אכטונגספאל, מרס. בלום.

געזאמעלט פאר דער ת"ת.

אויף א ברית מילה ביי מר. יוסף קראליק, 682 פלארא עוועניו, יום ה', 7טען נאוועמבער איז געזאמעלט געווארען ע"י הרב כהנאוויטש עבור התלמוד תורה סך 25 דאלאר. איבערגעגעבען צום טרעזשורער ע"י מרס. גערטנער און דעם בעל ברית.

אכטונגספאל, ל. פרומין.

ברענדאן, מאנ.

אזוי ווי ביי מיר איז געווען א ברית מילה יום א' פ' תולדות האב איך געהאט הרב שו"ב גאלדבערג אלס מוהל. ער איז דער בעסטער מוהל וואס איך האב געזעהן. שנעל, קלין און באלד פערהיילט געווארען אויף'ן 2טען טאג. ווער עס וויל האבען א גוטען מוהל, זאל נעהמען הרב שו"ב גאלדבערג, וועלען זיי מיר שטענדיג דאנקען.

אבי הילד אליקם ב. קליינמאן
אם הילד העניע קליינמאן.

אין „איד", 216 דאפרין עוועניו, ווערט געמאכט אלערליי פרינטינג צו מעסיגע פרייזען.

— ל. ארליקאוו —

איז בערעכטיגט אנצונעהמען פרינטינג, אדווערטייזמענטס און קאלעקטען געלדער פאר דעם „איד".

דבורה'לע מיוחסת

איינע פון דיא שעהנסטע ווערק פון יעקב גארדין

וועט געשפיעלט ווערען

אַלס בענעפיט פאר'ן אַרבייטער רינג

בראַנטש 169

מיטוואך, 20טען נאוועמבער

אין קווינס טהעאַטער

טיקעטס צו בעקומען: אין רעדאקציאן פון „איד", 216 דאפרין עוו. אין פיפעלס בוק סטאר, 824 מיין סט. און ביי אלע מעמבערס פון ארבייטער רינג.

אין די טהעאַטערע.

אין וואָקער טהעאַטער.

אום מאנטאג אב. נאוו. 11טען וועט די „פאלארד דזשוויניל אפערא קא'. אויפטרעטען אין די וואקער, טהעא-טער, וואו זיי וועלען אמוזירען דאס פובליקום וואס ליעבט קאמיק אפערא און „פאן". דיזע קאמפאני בעשטעהט פון לויטער יונגע מענשען און ענטהאלט זעהר פיינע טאלענטע מיט א פראכט-פאלען כאהר וואס וועט איבעראשען די טהעאטער געהער.

פאר די וואס ווילען לאכען איז „אפי-סערס 666" שטארק רעקאמענדירט. דאס איז א מעלאדראמאטישער פארס און דער אינהאלט איז הויפטזעכליך אמוזירענד מיט די קאמפליצירטע מיס-פערשטענדניסע. דאס איז פול מיט מא-טעריאל צום לאכען און א פרעהליכען אבענד וועט האבען יעדער בעזוכער. מיט איין ווארט: דאס איז א נויארקער סוקסעס. וועט דאס געשפילט ווערען פון 18טען ביז 20טען נאוועמבער.

„באוטה ענד פייד פאר", א זעהר שטארקע דראמא וועט ווידער אמאל געזעהן ווערען אין די „וואקער" דעם 21טען נאוועמבער פאר דריי נעכט און איין מאטינע.

מאַרים מעטערלייקס וואונדערבארע פלייַ „דהי בלוי בוירד" וועט געשפילט ווערען אין די וואקער טהעאטער אין אנפאנג דעצעמבער. דאס איז א שטאר-קע פיעסע וואס האט געהאט איבעראל א גרויסען בייפאל און קיין קונסט ליעב-האבער קען ניט פערפעהלען בייצוא-וואהנען איהר.

אין עמפרעס טהעאַטער.

דאַס עמפרעס טהעאַטער אַנאָנסירט איבעראַל אַז דאַס איז דאָס איינציגע פלאַץ וואוהין אַלע געהען. און דאָס איז גאַנץ ריכטיג. דען דאָס איינציגע טהעאַטער וואו מען קען זיך אַמוזירען גרויסארטיג איז די עמפרעס טהעאַטער וואו אַלע וואָך איז אַ רייכע פראָגראַם פון די בעסטע אַרטיסטען אויף דער וואָדעוויל ביהנע. דאָס עמפרעס טהע-אַטער געווינט אַלע וואָך, אַלע טאָג נייע סימפאַטייזער און פאַטראָנייזער, דען מען ווייס איבעראַל אַז די עמפרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בעסטען אופן. געהט איין מאָל אין די עמפרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פאַטראָנייזער.

אויף נעקסטע וואָך האט די עמפרעס פאַר אייך אַ זעהר רייכע פראָגראַם. זעהט דעם אַדווערטייזמענט אין דיזער ציַיטונג און איהר וועט זיך איבערציי-גען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפרעס ווערט געשפילט דריי מאָל טעגליך.

אין די סטאַרלענד.

ווען איהר ווילט זעהן א שעהן בילד וואס זאל אייך אי אמוזירען, אי אינטע-רעסאנט זיין, דאן פערפעהלט ניט צו זעהן נעקסטען פרייטאג און שבת אין די „סטארלאנד" דאס בילד מיט'ן נא-מען „דעם לייבס ראכע", איינע פון די פראכטפאלסטע קרימינעלע פיקטשורס

עס איז כדאי איהר זאלט אויף אי-מער געדענקען אז אן אמוזירענדען אבענד קענט איהר אימער פערברענ-גען נור אין די „סטארלענד", וואו דאס מענעדזשמענט פלייסט זיך און שפארט קיינמאל קיין מיה, אום צופריעדענצו-שטעלען דאס פובליקום וואס פאטרא-נייזט דאס „סטארלאנד" טהעאטער.

אין וויניפעג טהעאַטער.

פון מאנטאג אבענד שפיעלט זיך אין וויניפעג טהעאטער מיט דער מיטווירקונג פון די פראמינענטע שוישפיעלער „בריוסטערס מיליאָנס".

די גאנצע נעקסטע וואך וועט זיך שפיעלען „דהי סקוואו מען".

די קאמפאני איז רייכער געווארען מיט איינינע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהויר-סטאן האל וועט זיין דער לידינג מאן און פרענסיס בראנדט וועלכע האט פערענדיגט א סיזאן אין בראקטאן, מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבעריגע זיינען טש. קארווער און דזשיימס העסטערן וואס זיינען ביידע שוין דא געוועזען מיט זעקס יאהר צוריק.

סיטס ווערען יעצט שוין פערקויפט און סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

מאטינעס וועט אין די וויניפעג גע-שפיעלט ווערען יעדען דינסטאג, דא-נערשטאג און שבת.

RÓYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.

שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פלאץ

פראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

פאַנגט אָן

צו לעזען אין נעקסטען נומער די פראכטפאל שעהנע ערצעהלונג

א
בלאָנדזשענדער
ניגון

פון מרדכי דאַנציס.

The Walker

Canada's Finest Theatre

יעצט און שבת מאט. ווערט געשפילט

פאלאר'ס אויסטראליען דזשוּ
וויניל אפערא קאמפאני

40 אלע יונגע 40

דהי טאי מייקער.

„לא פאפי" אין ענגליש.

ברענגט די קינדער מיט זיך.

6 נעכט פון מאנטאג 18טען נאוועמבער
מיטוואך מאטינע

קאהאן און העריס נעהמען אנטייל

אָפיסער 666

א מעלאדראמאטישער פארס
פון אויגוסטין מעקהונה.

3 נעכט פון דאנערשטאג, 21טען נאוו.
מאטינע שבת

ספעשיל רעטוירן ענגיידזשמענט מיט

וומ. א. ברודיע

וויניפעגס ליעבלינג קאמעדי דראמא

„באָוט ענד פייד פאָר"

אב. $1,50 — 25 ס., מאט. $1 — 25 ס.

WINNIPEG THEATRE

היינטיגע וואך ווערט געשפיעלט

„בריוסטערס מיליאָנס"

אין דער פיעסא וועלען אנטהייל נעה-מען די פראמינענטע שוישפיעלער און

מר. טהוירסאן האל און
מיס פרענסיס בראנדט

אין די הויפט ראלען.

נעקסטע וואך וועט געשפיעלט ווערען

„דהי סקוואָ מען"

טיקעטס איז שוין צו בעקומען.
אויך סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען
אין באקס אפיס.

אבענד פון פון 15 סענט ביז 75 סענט.
מאטינע בעסטער סיט 25 סענט.

Empress

PORTAGE AVE. EAST

DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE

WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג נאוועמבער 18, 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב.
א דאלאר שאו פאר 10 ביז 35 סענט

ליעוו פיעלדז
נייע פרעהליכע און מיוזיקאל טריאומפף
„פאן אן דהי אקעאן"
100 מאל לאכען, 20 סאנגס, 15 אקטיארען

אייראפאס וואונדערבארע אטהלעטען
דהי (2) עלעקס

די בעריהמטע זינגער קאמיקערס
העררי סויבער

פראכטפאלע אינסטרומענטאליסטען אויף'ן וואדעוויל סטיידזש
איינז לאוסען

איין אקטער, קאמעדיע — „אי דייד"

עמפרעס קאפ, שעהנע בילדער.
עמפרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט,
מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

דאָס לאַנד פון שטערן.

פרייטאג און שבת

„דעם לייב'ס ראַכע"

איינע פון די פראכטפאלסטע קרימינעלע פיקטשורס.

די פיקטשור דארף ניט פערמישט ווערען מיט א פיקטשור פון כמעט דעם זעלבען נאמען וואס עס איז פריהער געוועזען אין שטאדט.
דאס איז פאזיטיוו דאס ערשטע מאל אין שטאדט.

STARLAND

Columbia Theatre

מיין סטריט, נעבען לאגאן.

פיינסטע קלאס פהאָטאָ פלעיס.

פראכטפאלע מיוזיק

ביי 7 אינסטרומענטאליסטען.

אפען פון 11 פריה ביז 11 אבענד.

שיקט אונז איירע פאָרס, פעל און פעלצען.

עס איז א בעוואוסטער פאקט אז אין וויניפעג קען מען פאר פאָר קריגען די העכסטע פרייזען. מיר זיינען אן אלטע זיכערע פאָר פירמע מיט אן אונצווייפעלהאפטער רעפוטאציע. מיר האבען צופריעדענגעשטעלט טויזענדער וואס האבען אונז צוגעשיקט וואַ-רע. שיקט אונז צו און זייט איינער פון זיי.

ווארום זיין פאר-זיכטיג ביי שיקען און פערקויפען.

דער פרייז ליסט „סי" איז שוין פערטיג. שרייבט גלייך.

PIERCE FUR Co. Ltd. 240 King St. Cor. Alexander Winnipeg, Man.

ספעשיל נאָטיס צו שניידערס און פאריערס.

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז. די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געבלענדעט אויף פערשיעדענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט אויס וואס איהר ברויכט.

R. S. Robinson Importer and Exporter of Raw and Dressed Furs. 171 James Street, East. Phone Main 2311

Over Land House Furnishing Coy.

קארנער מיין און אלעקסאנדער עוועניו.

וואַרע פון בעסטע קוואליטעט פערקויפען מיר אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

זעהט זיך מיט אונז בעפאר איהר קויפט. —266

אווער לענד האָוז פארנישינג קאמפאני.

וויכטיג.

דער ווינטער קומט אָן.
די זיכערע און גוט בעקאנטע

פאַר מאַנופעקטשורערס **ריטשבאָרט, קאַלמאַן און קאָ.**

זיינען יעצט פערטיג מיט א גרויסען סטאק וואס ענטהאלט אלעס אין פוטער און פעל צו די הויפט ימעסיגע פרייזען. פוטער געמאכט צו ארדער און איבערגעארבייט אין א קורצע צייט. דער סטייל און די ארבייט זיינען איבערבאשענד. קומט און איבערציינגט זיך. (125

290—288 וויליאַם עוועניו פהאָן גערדי 416

נארד ענדער שיך פעררי̈כטען

אט זיינען מיר מיט גרויסע רעדוקשאנס אין די פרייזען פון

גענעהט אדער אויף פלעקליך

מענער פאָדמיאָטקעס און אָבזאַצען — — — — 1 דאלאר
ליידיס פאָדמיאָטקעס און אָבזאַצען — — — — 75 סענט.

נור די בעסטע נומער 1 אוק לעדער ווערט גענוצט. 124

Goodyear System Shoe Repairing Co.

978 מיין סטריט פהאן סט. דזשאהן 2412

בראַנטשעס: 272 הארגרייוו סטריט און 565 פארטיידזש עוועניו

THE EUCLID STUDIO

האוולעט און ריטשארדסאן. קאר. מיין און יוקליד.

ספעשעל פאר קריסטמעס.

רעגולאר $8.00 פהאטאס פאר ————— $5.00
רעגולאר 5x7 $7.00 פהאטאס פאר ————— $5.00
רעגולאר $4.00 פהאטאס פאר ————— $3.00

א 16x20 פערגרעסערטע בילד וועט געגעבען ווערען פריי צו יעדען 8 דאלארדיגען ארדער. 82

אַ רייהע פון פיאַנאָס
אונפערגלייכבאַר אין לאַנד

נור ביי די וויניפעג פיאנא קאמפ. וועט איהר געפינען דיזע בעוואוס-טע לידערס: **טשיקערינג און נעיב**, די וואָרלדס סטענדארד, די צוויבערליכע **גאורליי**, די אר-טיסטישע **הייַנעס בראס.**, די זיכערע **בעלל**, דיא ריכטיגע **שערלאק מענינג** פיאנאס און דיא פראכטפאלסטע **גאורליי אנדזשעלוס** פלייער פיאנאס. ווען איהר קלויבט זיך אויס איינע פון דיזע אינסטרומענטען, זייט איהר זיכער אז איהר בלייבט צופריעדען.

אונזערע פרייזען קען מען ניט נאכקומען אזוי גוט ווי די קוואליטעט. דאס איז א בעוואוסטער פאקט צו די וואס אונטערזוכען עס. אונזערע בעקוועמליכע אויסצאה-לונגען מאכען לייכט פאר אלעמען צו בענוצען זיך מיט די אונפערגלייכבארע פרייזען וואס מיר אפערען. בעזוכט אונזער סטאר. בעטראכט זיך ווענען די געלעגענהייטען וואס די וויניפעג הויפט מיוזיק געשעפט גיט. קאטאלאגען פריי צו יעדען.

פרייזען — פיאנאס $250, $300, $350, $400, $450 $500 און $550.
פרייזען — פלייערס $550, $650, $750, $850 און $950.
פרייזען — גרענדס $750, $850, $950, $1.050 און $1.250.
פרייזען — גענוצטע פיאנאס $75, $100, $150 און העכער.
פרייזען — ארגאנס $35, $50, $75, $100 און העכער.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטיידזש, וויניפעג. נעבען פעירוועטהערס. פהאן מיין 1002

דער אָפיס פון „איד" איז אין 216 דאָפרין עוועניו